

Verbatim records

XIV Riigikogu, II Istungjärk, Infotund, kolmapäev

Wednesday, 23.10.2019, 12:00

Edited

12:00 Infotund

1. 12:01 Peaprokurör

2. 12:11 Linnahall

3. 12:24 Kuidas leevendada Brexiti mõju Eesti kodanikele

4. 12:31 Verevahetus

5. 12:40 Haldusalas toimuv

6. 12:49 Puudega inimeste liikumine

7. 12:57 Transfusiooni vajalikkus prokuratuuris

8. 13:07 Täitemenetluse riigistamine

9. 13:21 Tartu 2024

10. 13:30 Koostöö

11. 13:40 Lähisuhtevägivalla ohvrite toetamine

12. 13:50 Traditsioonide hoidmine

13. 13:55 Kultuuriehitised

12:00 Infotund

12:00 Esimees Henn Põlluaas

Tere hommikust, lugupeetud kolleegid! Alustame oma igakolmapäevast infotundi. Kõigepealt palun kohaloleku kontroll!

Kohaloleku kontroll

Kohal on 46 rahvasaadikut, puudub 55.

Infotunnis osalevad täna peaminister Jüri Ratas, justiitsminister Raivo Aeg ja kultuuriminister Tõnis Lukas. Iga Riigikogu liige võib ministritele küsimusi esitada. Kõigepealt esitatakse registreeritud küsimused, pärast mida on küsijal võimalus küsida üks täpsustav küsimus ja saalist veel üks. Küsimuse esitamise aeg on kaks minutit – palun tungivalt sellest kinni pidada! –, ministritel on vastamiseks aega kolm minutit.

1. 12:01 Peaprokurör

12:02 Esimees Henn Põlluaas

Ja lähemegi küsimuste juurde. Esimesena on küsimus Kaja Kallasel justiitsminister Raivo Aegile. Palun!

12:02 Kaja Kallas

Aitäh, hea istungi juhataja! Lugupeetud minister! Jürgen, kas sa tuleksid minu ja ministri vahelt ära? Aitäh! Kõigepealt tahan teid tunnustada selle eest, et te olete justiitsministrina kaitsnud peaprokuröri ja prokuratuuri teie valitsuspartneri EKRE rünnakute eest. Samas on kõigi valitsuspartnerite väljaütlemistest näha, et peaprokuröri ametisse nimetamise otsust on valitsusel keeruline, kui mitte võimatu teha. Aga tähtaeg, millal peaprokuröri ametiaeg saab ümber, läheneb ohtliku kiirusega. Juhul kui valitsus ei suuda seda otsust 31. oktoobriks teha ja jätab Lavly Perlingu peaprokuröri ametisse kinnitamata ning ta seetõttu jätkab peaprokuröri kohusetäitjana, siis millised on tema ja

prokuratuuri garantiid, et peaprokuröri kohusetäitjat ei hakata kuidagi poliitiliselt survestama? Sisuliselt on siis tegemist olukorraga, kus ametis olev justiitsminister võib peaprokuröri igal hetkel ametist vabastada.

12:03 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh küsimuse eest ja aitäh tunnustuse eest! Algatuseks tulebki öelda, et mina olen jätkuvalt samal seisukohal, mida ma olen siiaaani väljendanud: proua Lavly Perling on Riigiprokuratuuri ja kogu prokuratuurisüsteemi juhtimisega edukalt hakkama saanud. Prioriteedid, mis on prokuratuuri ette seatud, on kas just realiseeritud, aga vähemalt töösse võetud. Nendega tegelemisse on tõsiselt panustatud. Tõepoolest, see on paratamatu, see on fakt, et järgmise nädala lõpus ajaraam tõmbub kokku ja Lavly Perlingul on esimese ametiaja viimane tööpäev. Täna seisuga tuleb öelda, et valitsuses ei ole tekkinud konsensuslikku arusaama, et peaprokurörina jätkab Lavly Perling. Samas kehtib endiselt valitsuse töökorralduslik põhimõte, et valitsuse otsused tuleb langetada konsensusega ja üldise heakskiidu alusel. Nii et on tõepoolest küllaltki tõenäoline, et pärast 31. oktoobrit peab Lavly Perling vähemalt mingi aeg jätkama peaprokuröri kohusetäitjana, sest prokuratuur ei saa ju jääda juhtimata. Ja sealt edasi tuleb valitsusel, eeskätt loomulikult minu endal, aga koostöös valitsusega mingi lahendus leida.

12:05 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Kaja Kallas, täpsustav küsimus.

12:05 Kaja Kallas

Aitäh selle vastuse eest! Aga küsimus on selles, et kui ta on kohusetäitja – seda te möönate, et ilmselt mingi aeg saab ta olema kohusetäitja –, siis kuidas teda kaitsta poliitilise survestamise eest. Millised on garantiid nii talle kui ka prokuratuurile, et mis iganes ta oma töös ka ei tee, teda kuidagi ei survestata? Küsin seda eriti arvestades, et teie koalitsioonipartner on öelnud, et prokuratuur vajab verevahetust ja prokuratuur ei saa asjadega hakkama. Teine pool küsimusest on aga selline: kas te nõustute hinnanguga, et prokuratuur ei ole hakkama saanud? Võite ka vastata positiivselt lähtekohalt, milliste prokuratuuri saavutuste üle te kõige uhkem olete.

12:06 Justiitsminister Raivo Aeg

Kindlasti ma ei nõustu väitega, et prokuratuur ei ole oma ülesannete või temale seadusega pandud kohustustega või ka, ütleme, Riigikogu poolt poliitiliselt määratletud prioriteetide seadmisega hakkama saanud. Ma pean eeskätt silmas juba aastaid kehtinud koostööformaati. Minu meelest pärineb 2005. aastast selline dokument nagu "Laulasmaa deklaratsioon", mille kirjutasid tolleaegsed sise- ja justiitsminister. Selles pandi paika ühised prioriteedid, ühised arusaamad, milliste kuritegudega eelkõige tuleb tegeleda nii prokuratuuril kui ka korrakaitseasutustel. Ja sisuliselt on seesama kokkulepe kehtinud tänase päevani. Need poliitiliselt kokku lepitud prioriteedid on olnud prioriteedid nii prokuratuurile kui ka korrakaitseasutustele.

Nii et see on toimunud ja minul ei ole küll mingisuguseid etteheiteid prokuratuuri töökorraldusele. Vastupidi, praegune peaprokurör on tegelikult üles näinud suurt initsiatiivi prokuratuuri töö korraldamisel, eeskätt just kuritegevuse ja väga olulisel määral just organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse korraldamisel. Ma mäletan oma tööperioodist hästi, kuidas praeguse peaprokuröri initsiatiivil kehtestati aastaid tagasi koos keskkriminaalpolitseiga väga selged prioriteedid ja sihikud, et töö efektiivselt lõpuni viia, et see lõppeks kohtulahendiga. Ja on olnud palju muidki asju, millest me siin oleme rääkinud.

Samamoodi on prokuratuuris väga selgelt esile tõstetud alaealiste poolt ja alaealiste suhtes toime pandud kuritegude ennetuse meetmed. Rõhku on pandud menetlustähtaegade väga olulisel määral lühendamisele. Keskmiselt on viimase viie aasta jooksul menetlustähtajad kohtueelses menetluses lühenenud *circa* kaks korda. Veel rohkem on panustatud just alaealistega seonduvate kuritegude menetlustähtaegade lühendamisse. Samamoodi on väga oluliseks peetud kannatanute õiguste kaitset. Riigiprokuratuuris on eraldi tööle võetud riigiprokurör, kes tegeleb kannatanute õiguste kaitsega. Nii et vajalikke samme on väga- väga palju astunud ja mina annan viiele aastale tagasi vaadates väga positiivse hinnangu kogu prokuratuuri tööle, loomulikult ka juhi rollis olnud peaprokurörile.

12:09 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Urmas Kruuse, palun!

12:09 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Tegelikult me siin parlamendis jälgime murega neid tendentse, mis meie peaprokuröri valikul ilmnevad. Seda enam on tunnustamist väärt teie kindlameelsus praeguse peaprokuröri kaitsmisel. Ma tõesti arvan, et seda ei ole väga lihtne teha, eriti ka seetõttu, et teie partnerid ei ole eriti kindlameelsed. Peaministri sõnavõttud sel teemal on viimastel päevadel muutunud väga pehmeks. Viitan siin mõnele intervjuule, mille peaminister on selles küsimuses andnud. Me oleme siin saalis kuulnud ministrite Helmete sõnavõtte – eriti pean ma silmas erakonna esimehe sõnavõtte – ja meile on jäänud mulje, et neid väga häirib see, et prokuratuur justkui viib oma uurimisi teatud küsimustes läbi suhteliselt tendentslikult. Minu küsimus selles valguses on järgmine. Kas selle negatiivse hoiaku, selle tahtmatuse taga toetada Lavly Perlingut ei ole tegelikult see, et Marti Kuusiku suhtes algatati ikkagi menetlus? Siit puldist ju öeldi mitmel korral, et ärge seda lootke või ärge olge ennatlikud. Kas see võib olla üks põhjuseid, miks täna me oleme sellisesse patiseisu jõudnud? Ja üldiselt ma arvan, et ei ole väga mõistlik, et ühel riigil on ajutine peaprokurör.

12:10 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh küsimuse eest! Ma mõistan, et see on selline provotseeriva tagamõttega küsimus. Aga mina ei oska seda öelda. Me ei ole arutanud, kas üks või teine asjaolu on kujundanud meie koalitsioonipartneri hoiakut. Me ju teame, et tegelikult juba koalitsiooniläbirääkimiste ajal käis Konservatiivne Rahvaerakond väga jõuliselt välja soovi pöörata järgmiste aastate jooksul erilist tähelepanu justiitssüsteemi töö efektiivsuse tagamisele. Eks poliitilised arusaamad ja hoiakud võivadki erineda. On täiesti loomulik, et need erinevad. Ja vähe sellest, et need erinevad persooniti, need võivad väga selgelt erineda ka erakondade lõikes. Nii et jah, ma ei oska vastata, mis konkreetset nende otsuse taga on ja kas seal üldse on konkreetseid või personaalseid ajendeid. Eks seda saavad meie – või teie – kolleegid siin Riigikogu saalis teile välja pakkuda.

12:11 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 12:11 Linnahall**12:12 Esimees Henn Põlluaas**

Järgmisena küsib Indrek Saar ja vastab kultuuriminister Tõnis Lukas. Palun!

12:12 Indrek Saar

Täna sõna andmast! Lugupeetud minister! Pean tunnistama, et mulle on äraütlemata sümpaatne, et te toetate mõtet, et tuleb otsida võimalusi, kuidas rahvusooper ja ERSO saaksid kaasaegsed töötingimused linnahallis. Seda enam, et selles on ka teatavat kultuuripoliitilist järjepidevust, sest eelmise ministrina ka mina seda ideed toetasin ja selle ka välja käisin. Me arutasime seda ka eelmise Riigikogu koosseisu kultuurikomisjonis. Nagu ikka suurte ja mahukate projektide puhul ja sünergia otsimise puhul on nüanssides küsimusi, aga üldiselt tundus komisjonis olevat märkimisväärne üksmeel, et sellel teel võiks edasi minna. Ma tean, et teil oli kavas seda teemat valitsuses arutada, aga see vist lükkus edasi. Avalikkusest on tulnud signaale, et üks Tallinna linna esindajaid on kategooriliselt välistanud üldse sellel teemal mingid põhjalikumad arutelud. Ta isiklikult ja tema väitel ka linn on selle vastu. Mis see seis siis on? Kas see on lootusetu või on ikkagi lootust? Ja mida teie kavatsete teha, et selle teemaga edasi liikuda?

12:13 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Lugupeetud küsija, aitäh hea sõna eest! Tõepoolest on kaks suurt põhjust, miks võiks tegeleda linnahalli ja ooperiteatri vajaduste ühendamisega. Üks on see, et linnahalli praegune seisund on nukker ja see on Eesti Vabariigi pealinnas väga nähtava koha peal. See moodustab ühe osa merepoolsest vaatest meie

pealinnale ja seal peaks olema midagi korralikku. Lagunev koloss kindlasti seda ei ole, on pigem häbiplekiks. Nii et linnahalliga tuleb varem või hiljem midagi ette võtta. Ja teine on tõesti vajadus Estonia teatrile just ooperi- ja balletilavastuste jaoks uus kodu otsida. 1913. aastal avati Estonia sõnateatrina ja kaasaegseks ooperite ja ballettide lavastamiseks ei ole seal head tingimused. Me oleme väga kõrge muusikakultuuriga rahvas, küllalt tuntud just muusikakultuuri poolest. Juba selle tõttu võiks üks sümbolobjektidest olla nähtaval kohal pealinna planeeringus.

Mille taha on asi jäänud? Nagu ikka, arutamised võtavad kaua aega ja see on suur projekt. Siin on mängus muinsuskaitse küsimused, kahtlemata on mängus rahastamise küsimus ja ka otstarbekuse küsimus. Me peame jõudma ühisele seisukohale, mis sellest saab. Me teame, et Tallinna linn on planeerinud rajada sinna riigi abiga konverentsikeskuse, aga suurele saalile see lahendust ei paku. Kui on teada, mis sinna tulevikus saab, siis saab ju hakata ka projekte tegema. Praeguses seisus ei oska täpselt öelda rahalist maksumust ega ka halduskoormust, mis sellega kaasneb. Kõigile nendele küsimustele tuleb vastata.

Konkreetselt Tallinna abilinnapea Riisalu väljaütlemiste põhjendust ma ei tea, aga Tallinna linn on asjast kaua informeeritud olnud, samuti uus linnapea – või kui uus ta nüüd enam ongi. Ka abilinnapeana oli ta selle valdkonna eest vastutajana kultuuri- ja haridusküsimustega kursis. Linnapeana on ta kaasatud kõikidesse aruteludesse ja järgmiseks nädalaks on mul temaga kokku lepitud, et peame nõu. Nii et Tallinna linn on kaasatud ja kõigi heade partneritega ajame asja edasi.

12:16 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Täpsustav küsimus, Indrek Saar. Palun!

12:16 Indrek Saar

Jah, tõepoolest, Aivar Riisalu väljaütlemisi jälgides saab aru, et tegemist on vähemasti mõnevõrra lahmimisega. Ta on muu hulgas väitnud, et kui riigil on 120 miljonit eurot selle jaoks, et ooperiteater ehitada, siis selle eest võiks suvalisse kohta kaks teatrit ehitada. Estonia teater on tellinud kalkulatsiooni, kui palju läheks maksma ooperiteater, kui eraldi maja ehitada. Kõige optimistlikum kalkulatsioon pakub summaks 200 miljonit pluss veel midagi. Olgu see ka siin ära öeldud, et nii odav see rõõm siiski ei ole. Ka sellest tulenevalt peaks vägagi püüdma leida sünergiat. Tõepoolest, võib-olla me ei ole nii rikkad, et ehitada eraldi ooperiteater, ehitada eraldi kontserdimaja, ehitada eraldi konverentsikeskus. Sünergia otsimine, optimaalsete lahenduste otsimine peaks olema meie jaoks väga mõistlik ja hädavajalik tee. Ma tulen ikkagi selle juurde tagasi, et abilinnapea Riisalu on teatanud, et valitsus oleks pidanud kõigepealt linnaga arutama, aga seda pole tehtud. Kas abilinnapea Riisalu valetab või ei ole teda informeeritud? Ja teiseks: abilinnapea Riisalu teatab, et linnal on teatud plaanid olemas, aga neid ei saa avalikustada üles kerkinud ooperiteatri küsimuse pärast. Kui linnal on plaan olemas, äkki siis ei peaks neid takistama seda plaani ellu viimast. Mis te arvate nendest kahest asjast?

12:17 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Aitäh küsimuse eest! Mis ma ikka arvan? Tallinn on suur linn. Informatsioon ühest nurgast teise liigub võib-olla aeglasemalt kui mujal. Aga kindlasti on linnavalitsus arutellu kaasatud. Linnapea on vägagi kursis. Eelmine linnapea oli samuti kursis ja hoiab ka valitsuse liikmena kindlasti sellel informatsioonil silma peal. Nii et Tallinna linnata me seda asja ei tee, ei saagi teha. Ma juhin tähelepanu sellele, et ükskõik, mis sinna linnahalli koha peale tuleb, see ettevõtmine vajab riigi toetust. Praegune konverentsikeskuse plaan on ju saanud juba eos riigilt selles mõttes toe, et kui asi edasi läheb, siis riik panustab sinna kümneid miljoneid. Ükskõik milline plaan Tallinna linnal ja ka ettevõtjatel pole, ilma riigita asi ei õnnestu, sest mahud on nii suured. Selle tõttu on hea partnerlus kindlasti hädavajalik. Riigi poolt vaadates võin ma öelda, et minu arvates abilinnapeal on nii palju tööd, et ta ei ole informeeritud kõigist asjadest. Aga küllap linnapea teda õpetab.

Mis puudutab uusi plaane, siis mina ei ole nendest kuulnud. Seal võib olla midagi seotud ka eraettevõtjate täiendava huviga. Kui juba teema on üles tõstetud, siis miks mitte omagi laevu sinna sadamasse tuua ja lubada konverentsikeskust teha jne. Minu meelest oleks eraettevõtjate toetus või õigemini mitte toetus, vaid selline koostööprojekt igati teretulnud. Oleks hea, kui valitsus arutaks mitmel rindel avaliku ja eraraha ühiseid projekte, mis eeldavad suuremahulisi investeeringuid. Ilma riigi

suure osaluseta ei tee seal ükski eraettevõtja midagi, vähemalt nii kaua, kui see hoone on seal püsti ja ka muinsuskaitse all. Ma arvan, et praegu väljapakututest on ooperi- ja kontserdimaja lahendus üks kõige perspektiivsemaid. Ma ei ole kuulnud ühtegi sama tõsiselt võetavat alternatiivset ettepanekut.

12:20 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Urmas Kruuse, palun!

12:20 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Kui ma teie juttu kuulasin, siis mõnes mõttes jäi mulle selge tunne, et head plaanid on olemas ning riik ja Tallinn on lõpuks sellele päris pikale saagale lahendust leidmas. Me oleme jälginud kohaliku omavalitsuse valimisi läbi pikkade aastakümnete ja me kõik oleme märganud, et enne valimisi on selle probleemi lahendamine linnapeade poolt Tallinnas ääretult nähtavaks muutunud, aga peale valimisi on see nagu raugenud. Selline asi mulle pole meeldinud ja ma olen kindlasti selle poolt, et lõpuks ometi leitaks koostöös riigiga lahendus. Üks lahendus, mida välja on pakutud, on seotud konverentsikeskusega. Ettevõtjad ehitaksid selle valmis ja riik tuleb appi. See oleks nagu rahaliselt odavam. Kas te oskate öelda, kust täna see kommunikatsiooniprobleem tekkis? Teie vastuseid kuulates on jäänud selge mulje, et sellest plaanist on oldud teadlikud ja kõik võiks liikuda ühes suunas. Kuigi jah, ajakirjanduses on teada antud, et kui ooperimaja sinna juurde tuleb, siis peaks uuesti riigiabi luba taotlema, sest esitatud taotlus seda ei kätke. Ja see võiks anda alust uuesti umbes 15 aasta pikkuseks menetluseks. Nii et see asi ei saa meil kuidagi valmis. Kas te täna ministrina siiralt usute võimalust see saaga lahendada? Tallinn üksi ei ole sellega hakkama saanud. Või on see võitlus tuuleveskitega?

12:22 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Aitäh väga hea küsimuse eest! Tallinna linn on hoonekompleksi omanik ja taotleb edasisteks investeeringuteks Euroopa Komisjonilt riigiabi luba. Tõepoolest, seda ei ole veel tulnud. Suvel oli arvamus, et senise või, ütleme, vana komisjoni ajal see tuleb ära. Minu teada seda tulnud ei ole. Aga nii või teisiti, loomulikult, kui plaanid kapitaalselt muutuvad, tuleb uus taotlus teha, aga siis on seda luba kindlasti lihtsam saada, sest hoone on põhiolemuselt seotud avaliku sektori või avalike huvidega. Nii et ma arvan, et arvestada tuleb tõesti teatud ajakuluga, aga probleeme selle loaga ka uutes tingimustes ei tohiks tegelikult olla.

Samas on ka linna poolt juttu olnud sellest, et täit lahendust suurele saalile seni ei ole.

Konverentsikeskuse idee on väga hea ja Tallinnale on vaja korralikku konverentsikeskust. Kui panustada ka suure saali kordategemisse, siis igal päeval ei ole ju ooperietendusi ega balletietendusi ja seal saab ka konverentse pidada, nii väiksemaid kui ka suuremaid. Tallinnas on sellest võimalusest puudus, kogu Eestis on sellest puudus. See oleks väga hea lahendus.

Nii et kombineerime erinevaid funktsioone. Nagu ka Indrek Saar ütles, seal saab teha palju. Sinna saavad ERSO ja teised kontsertkollektiivid oma kontserttegevuse üle kanda – ooperietendustest me juba rääkisime, konverentsidest rääkisime. Selles korda tehtud keskkonnas on kindlasti lõbus üldse igasuguseid ettevõtmisi läbi viia. Nii et loodame, et see enam aastakümneid aega ei võta ja me saame selles kokkukukkuvas ja pragunevas ja vett läbi tilkuvast linnahallis midagi reaalselt ka ära teha.

12:24 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 12:24 Kuidas leevendada Brexiti mõju Eesti kodanikele

12:24 Esimees Henn Põlluaas

Järgmine küsija on Anti Poolamets, vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

12:24 Anti Poolamets

Austatud peaminister! Praegu on Euroopa Liidu ja Suurbritannia suhetes väga turbulentne periood. Minu küsimus on selle kohta, kuidas Vabariigi Valitsus kavatseb kasutusele võtta meetmeid Eesti

kodanike huvide kaitseks eesseisval lahutuse ja ebastabiilsuse perioodil. See puudutab ju tugevalt Suurbritannia ja Euroopa Liitu jäävate riikide suhteid.

12:24 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Austatud Riigikogu liikmed! Hea küsija, aitäh küsimuse eest! Jah, teil on õigus: on tõesti väga keerukas ja turbulentne see eesseisev periood. Asjade seis ei muutu mitte nädalate, vaid päevadega. Õigemini näeme, et hääletuste tõttu muutuvad positsioonid lausa tundidega. Millised on meie huvid ja soovid? Loomulikult on Eesti prioriteet, et Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise protsessis on tagatud meie kodanike õigused, et meie ettevõtjate huvid on kaitstud. See on meie jaoks oluline. Teiselt poolt on tähtis ka see, mis toimub pärast Brexitit. Me tahame hoida tihedaid suhteid Suurbritanniaga edaspidigi nii majanduses, välispoliitikas kui ka julgeoleku ja kaitse valdkonnas. Eesti huvi on kindlasti see, et Suurbritannia Euroopa Liidust lahkumise protsessis 27 Euroopa Liitu jääva riigi ühtsus püsiks.

Kui rääkida sellest, milline on protsessi mõju Eesti elanikele, meie inimestele, siis peame vaatama kahte võimalikku lahendust. Üks on see, kui Brexit toimub lepingu alusel, ja teine, kui Brexit toimub ilma lepinguta.

Nüüd ettevalmistustest, mis on Eestis tehtud. Septembris-oktoobris on uuesti üle vaadatud enam mõjutatavad valdkonnad: kodanikud, toll, ravimid, ettevõtjad, valmisolek. Teavitatud on huvigruppe: transiitvedajaid, muid ettevõtteid, kaubanduskoda, turismifirmasid, lennujaama ja kogu avalikkust. Kindlasti tegelevad ministeeriumid oma sihtrühmade teavitamisega ning püüavad tagada sujuva ülemineku. Suurem teadlikkuse tõstmine meedia kaudu on kavas käivitada siis, kui on selgunud, kuidas Brexit toimub. Eilsed hääletused Londonis näitasid seda, et kui sisu osas ollakse – tundub nii – rohkem ühel meelel, siis ajaraamistiku osas ei olda. See on tõstatanud taas küsimuse, kas antakse täiendavat aega üleminekuks või ei anta. Ja kui antakse, siis kui palju. Minu enda tunnetus on, et igal juhul me peaksime tegema kõik selleks, et Brexit toimuks lepingu alusel. Suuremaid lisaraha vajadusi seoses Brexiti ettevalmistamisega ei ole ministeeriumid ette näinud, kuid need võivad tekkida jooksvalt. Pean silmas infotehnoloogia arendusi, tollirežiimi, teavitustegevusi ja kindlasti ka lisälähetusi Suurbritanniasse.

Mis puutub riigisisesse menetlusse, siis Riigikogu võttis kodanike õigusi puudutavad seadusmuudatused vastu 21. veebruaril sellel aastal. Need rakenduvad Ühendkuningriigi Euroopa Liidust lahkumisel. Ja minu teada on Riigikogu menetluses ka liiklusseaduse muudatus, mis tuleb vist lõplikult teie lauale oktoobri lõpuks.

12:27 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Jevgeni Ossinovski, palun!

12:28 Jevgeni Ossinovski

Aitäh, austatud peaminister! Minu küsimus puudutab Brexitit väga kaude, aga Eesti kodanikke üldiselt küll. Nimelt, esmaspäeval vastas sinu valitsuse minister Kert Kingo Riigikogu liikmete küsimustele. Muu hulgas kõneles ta oma nõunikuks mitte saanud nõunikukandidaadist Jakko Väljast ja esitas väiteid, mis puudutasid tema kontakte Jakko Väljaga. Tal neid kontakte nagu ei olnud. Ka väitis ta, et ministeeriumi ametnikkond pole selles osas samme astunud. Sellest tulenevalt on mul hästi lihtne küsimus. Kas sind on informeeritud asjaolust, et minister võis Riigikogule esmaspäeval – mingis osas vähemasti – valetada? Või sind sellest informeeritud ei ole?

12:29 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kõigepealt ma alustan sellest, mis üldse tingis selle, et see kodanik ei saa ministri nõunikuks. Väljaütlemised, mis ta kirjutas sotsiaalmeedias, ei kannata mingisugust kriitikat ja need on kindlasti ühemõtteliselt hukkamõistetavad. Ma olen olnud ministriga ühenduses ja küsinud, kas see vastab tõele, et Jakko Väli ei hakka tema nõunikuks. Ta vastas, et jah, nii see on. Nüüd küsimus, kas minister on andnud valeinfot, poolikut infot või Riigikogule otse valetanud, nagu te küsisite. Sel teemal ei ole mina temaga täna vestelnud. Aga loomulikult ma nägin täna uudist, mis oli seotud ühe komisjoni ees esinemisega. Eks ma neid küsimusi kindlasti temaga lähiajal arutan.

12:30 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Vilja Toomast, palun!

12:30 Vilja Toomast

Aitäh! Austatud peaminister Jüri Ratas! Ma jätkan Jevgeni Ossinovski tõstatatud teemat, sest ka mina küsisin ministrilt selle kohta küsimuse, aga tegelikult vastust ei saanud. Sain vastuse, et minge küsige Jakko Väli käest ise, te olete kunagi olnud ühes ja samas erakonnas. Nagu see asjasse puutuks. Minu küsimus teile on: kas te küsite nüüd oma ministri käest, kes kellele valetab? Minu küsimusele vastates jättis ta mulje, nagu Jakko Väli valetaks. Ma tahaksin selgeks saada, kas minister on teinud ettepaneku Jakko Välile tema nõunikuks hakata või mõtles Jakko Väli selle ise välja, nagu minister meile siin selles saalis mõista andis.

12:31 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kindlasti tuleb selles selgust saada. Te küsite, kas mul on plaanis temaga sel teemal rääkida. Ma vastasin ka eelmisele küsimusele, mille Jevgeni Ossinovski esitas, et loomulikult ma seda teen. Loomulikult on vaja pilt selgeks saada. Tundub, et see huvitab Riigikogu. Ja siis on vaja ka vastus anda.

12:31 Esimees Henn Pöllumaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 12:31 Verevahetus

12:31 Esimees Henn Pöllumaas

Järgmine küsimus on Jürgen Ligi, vastab justiitsminister Raivo Aeg. Palun!

12:31 Jürgen Ligi

Aitäh! Härra minister! Enam ei möödu päevagi, kui teie kallis koalitsioonipartner erakond Helme ei toimetaks teie haldusalas. Ta ütleb, mida prokuratuur peab uurima ja mida ta ei tohi uurida. Ta ütleb juba seda ka, kes tuleb süüdi mõista. Ja kõige selle taustal ta teatab, et prokuratuuris tuleb verd vahetada. Kohtunike puhul ta ei rääkinud verevahetusest, vaid peade lendamisest. Öelge, miks te seda talute. Miks te ei võta oma haldusala kaitseks sõna laiemalt kui siin infotunnis? Ja miks te lepite sellega, et peaminister seda vaikides pealt vaatab?

12:32 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh küsimuse eest! Hea Jürgen, ma päris ei nõustu väitega, et meie koalitsioonipartnerid EKRE-st või perekond Helme, nagu te nimetasite, toimetab Justiitsministeeriumi haldusalas. Seal nad kindlasti ei toimetata. Küll aga, jah, nad on päris aktiivselt sõna võtnud mitmes valdkonnas, sh ka Justiitsministeeriumi valdkonnas, ja oma arvamust avaldanud. Ma täiesti kindlalt väidan ja jään selle juurde, et väga paljudes asjades meie seisukohad lähevad lahku ja jäävadki lahknema. Minu seisukohad ja minu väärtushinnangud ei ühti mitmes küsimuses meie koalitsioonipartnerite seisukohtadega. Aga teatavasti koalitsioonis tuleb leida kompromisse. Mõnikord tuleb ebameeldivad argumendid-väljaütlemised-repliigid alla neelata ja leida võimalused, kuidas oma ülesandeid edasi täita ja oma positsioonidelt edasi liikuda.

12:33 Esimees Henn Pöllumaas

Aitäh! Jürgen Ligi, täpsustav küsimus.

12:33 Jürgen Ligi

Aitäh! Ma siiski ütlen, et minister peab oma haldusala kaitsma, kui sellele liiga tehakse. Ma ise olen seda alati teinud. Ei loe, kas halvasti käitub opositsioon või koalitsioon, aga viimasel ajal teeb seda kogu aeg koalitsioon. Prokuratuuriseadus ütleb, et peaprokuröri kandidaadi valib välja justiitsminister. Teie teda sisuliselt välja valinud ei ole. Täna rääkisite vastates midagi valitsuse sisemistest protseduuridest, mis ei ole ju avalikkuse jaoks argument ega aita kuidagi õiguskaitseüsteemi. Palun öelge, mis on protseduuride kõrval need sisulised põhjused, miks Lavly Perlingut ei saa esitada! Te olete ju viidanud,

et ta on teie favoriit. Opositsioonil ega ka ühelgi teisel parteil ei tohi olla oma kandidaati – lihtsalt ei tohi! See on absurd, et räägitakse üldse, kas esitame või ei esita parteidena oma kandidaate peaprokuröri kohale. Mis on need sisulised põhjused, miks Lavly Perling ei ole veel valitsuse istungil käinud? Jätame protseduurika kõrvale.

12:35 Justiitsminister Raivo Aeg

Ma võin vastata, et sisuliselt ma olen oma kandidaadi välja valinud ja tema ka esitanud. Ma ei ole aga seda teinud formaalselt. Formaalsuse all ma pean silmas seda, et ma ei ole oma kandidaati viinud Riigikogu õiguskomisjoni, kes peab seaduse järgi kandidaadi enne ära kuulama, kui tema kinnitamine konkreetsele ametikohale valitsusse arutamisele läheb. Enne tuleb ära kuulata õiguskomisjoni arvamus. Ma olen mitu korda põhjendanud, miks ma seda teinud ei ole: sellepärast, et valitsuses selle otsuse tegemine nõuab kõigi valitsuserakondade konsensust. Praegu meil seda konsensust ei ole. Sellest johtuvalt ei ole ma pidanud inimlikuks või eeskätt just Lavly Perlingu seisukohast õigustatuks viia ta õiguskomisjoni ette. Ma olen kindel, et sealt me saaksime Lavly Perlingu kandidatuuri suhtes toetava hinnangu. Samas on välistatud, et valitsuses tuleb konsensuslik otsus. Minu arvates oleks see konkreetse inimese suhtes ebaõiglane ja ei kukuks hea välja.

12:36 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Urmas Kruuse, palun!

12:37 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Mulle väga meeldib see stoiline rahu, millega te püüate meiega siin Riigikogus suhelda, ja seda isegi nii raske teema puhul. Seda on meeldiv näha. Paraku pole me seda nii mõnegi teise ministri puhul kogenud. Ma meenutan siseminister Mart Helme sõnu, et kui keegi peaks püüdma praegust koalitsiooni väärata, siis vaadake, mis toimuma hakkab. Ma ei tea, kas ta pidas silmas seda, et inimesed tulevad tänavale ja hakkavad laamendama, või midagi muud. Samamoodi on ta hurjutanud parlamendiliikmeid. Hea kolleeg Jürgen arvas, et siseminister võib-olla toimetab teie valdkonnas. Vahel jääb mulje, et oma tegevuse varjamiseks on mõistlikum toimetada teises kohas ja tähelepanu kõrvale juhtida.

Aga minu mure on selles. Kas teie ministrina peate väärrikaks ja õigeks ja usaldusväärseks sellist käitumist, et Eesti Vabariigi siseminister ähvardab siitsamast puldist parlamendiliikmeid, et kui kõik asjad ei lähe päris nii, nagu tema ette näeb, siis hakkab juhtuma asju, mida me ei taha isegi oma unenägudes näha? Kuidas teile tundub, kas see suurendab usaldusväärset õigusemõistmises ja avaliku korra tagamisel? Me ju soovime olla demokraatlik ja läbipaistev riik. Kui turvaliselt peaksid kodanikud ennast sellises riigis tundma?

12:38 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh küsimuse eest! Ma ei saa mitte kuidagi toetada seda, et Riigikogu kõnepuldis ähvardatakse avalikkust mingisuguste ebameeldivustega. See lihtsalt ei sobi, ükskõik, kas seda teeb minister, valitsuse või Riigikogu liige või kes iganes. Üldine turvalisus, püüdlus tagada üldist turvalisust, meie kõigi ühist hüve, peab olema vääramatu kohustus kõikide poliitikute ja ametnike puhul, kellele on pandud seadusest tulenev või ka moraalne kohustus seda hüve kaitsta. Nii et ma ei suuda kuidagi mõista ega toetada sellist suhtumist, millele te siin viitasite. Ma ise ei ole seda kuulnud, aga ma lähtun teie kirjeldusest. Seda ei tohiks olla ka eraelus, et kui me mõnda oma soovi ei saavuta, siis me hakkame kuidagi teist poolt või teisi inimesi enda ümber ähvardama mingite suurte, vaata et globaalsete ebameeldivustega. Me ei tee ju tavaliselt nii.

12:40 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 12:40 Haldusalas toimuv

12:40 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Helmen Kütt ja vastab justiitsminister Raivo Aeg. Palun!

12:40 Helmen Kütt

Suur aitäh! Austatud minister! Minu küsimus ei ole teile kindlasti üllatuseks. Ka mina tahan küsida olukorra kohta, mis valitseb teie haldusalas. Ma võin ette kujutada, kuidas te ennast valitsuse istungil tunnete. Olen ma ju ise ka minister olnud. See kõik aga kuulub palga sisse – ministrid teavad seda, kui ameti vastu võtavad. Mul on küsimus, kuidas tunneb ennast teie meelest Lavly Perling. Kas te olete temaga suhelnud? Ja kuidas suhtub üldsus sellesse situatsiooni, kus ei suudeta lahendada peaprokuröri ametisse nimetamist? Kuidas vaadatakse selle peale nii meie riigis kui ka mujal? Kas te olete Lavly Perlingu endaga rääkinud? Mina tema rollis ei kujutaks hästi ette edasi töötamist.

12:41 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh teile küsimuse eest! Jah, seda väidet, et üks või teine ebamugavus kuulub palga sisse, olen ma oma elus eelmistel ametipostidel korduvalt kuulnud ja ma arvestasin sellega, kui ametiposti vastu võtsin, kaasa arvatud siis, kui Vabariigi Valitsuse liikmeks asusin. Lavly Perlinguga olen ma korduvalt kohtunud. Me oleme täiesti avameelselt ilma mingisuguse trikitamiseta vastastikku ausad ja avameelsed olnud ning võimalikud perspektiivid läbi arutanud. Lavly Perling on mulle kindlalt öelnud, et kui valitsus jõuaks konsensuslikule otsusele teda toetada, siis on ta huvitatud jätkamisest riigi peaprokurörina. Mis puudutab tema jätkamist peaprokuröri kohustustes olles, siis selle üle meil ei ole pikki arutelusid olnud. Me oleme mõlemad olnud heausksed ja lootnud, et me jõuame lahendini, mille kohaselt proua Perling jätkab oma ametipostil järgmisel viieaastasel perioodil. Eks me jõua selle nädala jooksul sellest rääkida. Mis aga puudutab seda, kuidas proua Perling ennast tunneb, siis ma arvan, et ta tunneb päris sügavat häiritust selle põhjendamatu tähelepanu, paljude põhjendamatute argumentide ja süüdistuste pärast, mis talle on esitatud ja mis ei vasta tõele.

12:42 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Täpsustav küsimus, Helmen Kütt, palun!

12:42 Helmen Kütt

Aitäh! Nüüd on mul küsimus hoopis teisest vallast, aga siiski teie haldusalast. Kui eelmine justiitsminister andis siin aasta tagasi ülevaadet oma tööst – mul oli au seda kuulda –, siis ta rääkis väga palju sellest, et elatisraha määramises tulevad muudatused, tuleb seaduseelnõu, mis läheb kooskõlastusringile. Te ilmselt teate, et elatisraha määramine toimub praegu ikka nii, et kui inimene ei ole läinud kohtusse või kohtus ei ole seda määratud, siis võetakse näiteks toimetulekutoetuse arvutamisel aluseks 50% miinimumpalgast. Ka kohtus võetakse väga tihti aluseks 50% miinimumpalgast. Tõsi, kohus teeb teinekord tõendite esitamise korral kaalutletud otsuseid. Aga see on ühiskonnas tekitanud väga palju küsimusi. Kui kaugel selle elatisraha eelnõuga ollakse? Ma mõistan, et teil on ka muid tööülesandeid, vahest just eelmisest küsimusest tulenevalt. Aga sisulise töö seisukohalt on see väga tähtis – tegelikult on väga palju inimesi, kes selle probleemiga kokku puutuvad. On väga oluline, et saaks selguse majja, kuidas elatisraha tulevikus määratakse.

12:44 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh! Tõepoolest, laste elatisraha määramine ning selle raha päriselt kättesaamine on üliolulised ja prioriteetsed teemad kogu ühiskonnas. Kaugel selle konkreetse eelnõuga, millest te siin rääkisite, ministeeriumi ametnikud on, selles osas jään hetkel vastuse võlgu, aga ma uurin selle välja. Lasen teile kindlasti kirjalikult või suuliselt – kuidas teile sobib, lepime kokku – vastata.

Aga üldiselt on elatisraha väga oluline aruteluteema ka meie täitevreformiga seotud muudatuste läbiviimisel. Oleme tõsiselt kaalunud, kuidas täitevametnikke paremini motiveerida elatisraha välja nõudma. Praegu on sisuliselt tegu täitevametnikele kahjumliku ülesandega. See n-ö ressurss ja panus, mille nad sinna panevad, ei vasta menetluse tulemusele. Kindlasti tuleme välja ettepanekuga, et riik hakkaks kuidagi doteerima täitureid elatisrahanõuete väljanõudmisel. Selle abil loodame parandada nende nõuete täitmist. Aga see on tuleviku ettepanek ja tuleviku aruteluteema. Aga elatisraha teemadega me tegeleme päris tõsiselt.

12:45 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Riina Sikkut, palun!

12:45 Riina Sikkut

Aitäh, hea esimees! Lugupeetud minister! Riigikogu komisjonid on viimastel nädalatel arutanud õiguspoliitika põhialuseid. Väga hea dokument seab meile ideaalse suuna, kuhupoole liikuda, et tõesti meie õigusloome oleks kaasav, ettenähtav, teadmuspõhine. Need on need põhimõtted, mis sõnastatud on. Tuleb teha mõjuanalüüse, tuleb kaaluda, kas üldse on vaja õiguslikku sekkumist, kas regulatsiooniga suudetakse saavutada soovitud eesmärgid, kas see sekkumine on proportsionaalne. Kui me selle ideaalse maailma oleme siin ära arutanud, siis varsti me vist hakkame arutama teise pensionisamba eelnõu, mis tegelikult ei järgi ühtegi õiguspoliitika põhialuste alguses sätestatud põhimõtetest. See eelnõu ei ole kaasav, ettenähtav ega teadmuspõhine. Kas teie arvates Riigikogu peaks arutama eelnõu, mis tegelikult ühelegi õigusloome põhimõttele ei vasta?

12:46 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh, hea küsija, küsimuse eest! See on väga asjakohane küsimus just praeguses etapis, kus tööpoolest Justiitsministeerium või õigemini valitsus Justiitsministeeriumi ettepanekul on esitanud Riigikogule arutada õigusloomepoliitika põhialused järgmiseks kümneks aastaks. Nagu te õigesti märkisite, see on selline strateegiavisiooni dokument. Selle eesmärk kindlasti ei ole kogu tulevane kümne aasta elu sada protsenti ära raamistada, kuidas see peab edasi hakkama minema, aga see seab eesmärgid, mille poole me peame püüdlema. Nendes õigusloome põhialustes on välja toodud, et tegelikult tuleb protsesse ellu viies arvestada ka päriselu vajadustega. Ja on ka teatud erisused, mille osas on võimalik nendest üldnormidest mööda minna. Üks välja toodud erisus on näiteks Euroopa Liidu õiguse ülevõtmine, aga on ka muid kiireloomulisi ülesandeid või kiireloomulisi probleeme, mis seadusloome kaudu on vaja lahendada.

Kindlasti on visioonis toodud eesmärkide püstitamise üks eesmärk – me oleme sellest palju rääkinud – pärssida vahvat õigusloomet. Me kõik tunnustame, et paraku on seda liiga palju. Seadus võiks olla väga selgelt mingit valdkonda raamistav dokument. Lisaks sellele toimivad omavahelised kokkulepped ja suhted, mis normaalses ühiskonnas elu paika panevad. Paraku ka see on ideaal, mille poole me püüdleme. Päriselus on asi ikkagi tihti päädinud sellega, lahendame mitte just väikseimagi probleemi, aga teinekord tõesti probleemi, mille oleks saanud muudmoodi lahendada, ikka jälle seaduse muutmise seadusega. Jah, ma läksin teemast natukene kõrvale. Aga vaatame! Kui see pensioni teise samba eelnõu menetlusse jõuab, siis kindlasti Riigikogu saab oma hoiakuid ja seisukohti selle menetlemisel väga selgelt väljendada.

12:49 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 12:49 Puudega inimeste liikumine

12:49 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Signe Riisalo ja vastab kultuuriminister Tõnis Lukas. Palun!

12:49 Signe Riisalo

Aitäh, hea juhataja! Kultuuriminister! Eesti avalikkust on viimasel ajal korduvalt rõõmustanud puudega inimeste suurepärase saavutused tiitlivõistlustel. Samas me teame ka seda, et meie väga edukad ratastooliinimesed on pidanud mõnel spordialal tipus olles võistlemisest rahapuuduse tõttu loobuma. Puuetega inimeste sport on nüüd Kultuuriministeeriumi valitsemisalas nagu kõikide teiste inimeste sport, ja ma pean tunnustama, et see on hästi positiivne. Aga ma tahaksin teada, millised on Kultuuriministeeriumi töösuunad, et tagada tippsaavutuste kõrval ka järelkasv, üldine puudega inimeste liikumisaktiivsus ja ligipääsetavus spordile. Pean silmas nii rahastust kui ka kõige selle korraldust.

12:50 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Lugupeetud küsija! Jah, Kultuuriministeerium vastutab inimeste kehalise liikumise, tervisliku liikumise teatud tööloikude eest ja me teeme seda vastavalt konkreetsetele vajadustele. Mina ei näe, et näiteks spordiklubide liikumises, mille toetamisest Kultuuriministeerium osa võtab, ei võiks raha eraldada ükskõik kellele, kes sellega tegelevad. Osa spordiklubisid tegeleb ka puudega või, ütleme, erivajadustega inimestega. Võimalused raha taotlemiseks on neil olemas. Ühe konkreetse näitena võin tuua, et Kultuuriministeeriumi tänati kevadel selle eest, et me toetasime selliste purjekate ostmist, mida saavad kasutada vaegliikujad, kes tavapäraste purjekatega hakkama ei saa. Me jätkame neid projekte. Me koostame spordi arengukava ja seal on kõigi elanikkonnarühmade, kaasa arvatud puuetega inimeste liikumisvõimaluste loomine selgelt rõhutatud.

12:52 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Signe Riisalo, täpsustav küsimus, palun!

12:52 Signe Riisalo

Aitäh! Tore, et te seda purjekate ostmist mainisite. Tööpoolest, kaks puudega inimestele kohandatud purjepaati on ostetud. Promoüritusi on läbi aasta või õigemini läbi suve tehtud, olen nendel ise osalenud. Aga puudu on igapäevane treening. Selle rahastamine ja korraldamine on kulukas ja ressursimahukas, seda ka treenerite poole pealt. Kas te olete kaalunud mingeid uusi meetmeid, näiteks meedet, et kui spordiklubi võtab oma harrastajate ringi puudega inimesi ja loob ka vajalikud tingimused nende sportimiseks, siis see on kuidagi eriliselt toetatud? See võiks ehk olla rahaliselt rohkem toetatud kui tavaliste laste või täiskasvanute sportimine.

12:53 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Aitäh! Ma ei ole isiklikult selle teema detailidega kokku puutunud, aga ma eeldan, et ka treenerite koolitus hõlmab ühe osana teistsuguste vajadustega noorte, laste ja täiskasvanute juhendamise erisusi. See on aga õige, et kes võtab enda juhendada puudega inimesi, võiks saada oma tegevuses soodustusi. On ju soodustusi pakutud ka ettevõtjatele, kes võtavad tööle puudega inimesi. See võiks olla normaalne. Ma teen endale selle teema selgeks, aga arvan, et teie viidatud suunad on täiesti loogilised ja need tuleb ellu viia.

12:54 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Helmen Kütt, palun!

12:54 Helmen Kütt

Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea minister! Minu küsimus on samuti erivajadustega inimeste võimaluste kohta osaleda spordis. Meil oli sel teemal kohtumine spordi toetusrühmaga. On teada, et mured hakkavad pihta juba koolist. Kool kuulub Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusvaldkonda ja üldiselt eeldatakse, et liikumispuudega laps, näiteks ratastooli aheldatud õpilane, kehalise kasvatuses tunnis ei osale. See nagu ongi normaalne. Hea ametikaaslane Jüri Jaanson tõi meile väga huvitavaid näiteid selle kohta, kuidas ta oli võistluste ajal lihtsalt jäetud platsi äärele pealtvaatajaks. Ja Jüri siis ütles, et kui võtate tema võistkonda, siis saate minu kaasa. Minu küsimus on selline. Kuna sport on ka teie haldusallas, siis kas te ei võiks teha koostööd Haridus- ja Teadusministeeriumiga, et jõuda selleni, et erivajadustega õpilased võtavad sporditundidest osa? Neile ei peaks moodustama erirühmasid, vaid nad oleksid teistega koos ning treenerid ja õpetajad oskaksid neid kaasata. Siis ei tekiks võõrandumist ja nendegi õpilaste võimed areneksid, ses nad saaksid osaleda igapäevastes võimlemistundides.

12:55 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Aitäh! Põhiraskus on selle küsimuse korral koolitundide õppemetoodikal. Üks erivajadustega laste ja noorte eraldi koolide pidamise põhjendus ongi see, et nad tunnevad ennast nende jaoks kohaldatud keskkonnas, eriväljaõppe saanud õpetajate käe all ja endasarnaste kaaslaste hulgas hästi. Nad tunnevad, et neile on mõeldud, neil on oma eduelamused ja ka sporditegevus on korraldatud. Kunagise haridusministrina ma tean, et sellistes koolides on välja töötatud spetsiaalselt just konkreetse kooli kasvandikele jõukohane liikumistegevus ja see on üks nende koolide suurtest plussidest. Kui me

integreerime erivajadustega lapsed tavakoolidesse, siis peab kogu see vastutus üle kanduma. On selge, et sellise lapse koolitamist tavakoolis peab rohkem rahastama, talle on vaja teatud pedagoogiline abi, mis peab käepärast olema ka kehalise kasvatuse tundides ja üldse kehalisel liikumisel, samuti mitmesugustes rühmatundides, näiteks koolis tegutsevates ringides. Üldiselt ma usun, et te märkisite õigesti, et ka tavakoolis peaks erivajadustega õpilane saama end täiemõõdulise inimesena tunda. Ta peab tundma, et ta on subjekt ja tal peab kogu aeg tegevust olema.

12:57 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 12:57 Transfusiooni vajalikkus prokuratuuris

12:57 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Jevgeni Ossinovski ja vastab justiitsminister Raivo Aeg. Palun!

12:57 Jevgeni Ossinovski

Austatud justiitsminister! Palju on selle kohta juba küsitud, nii et ma siis jätkan prokuratuuri teemat. Ma sain teie vastustest eelmistele küsimustele aru nii, et olete prokuratuuriseaduse täitmata jätnud – prokuratuuriseadus ju nõuab teilt valitsusele ettepaneku tegemist – selle pärast, et te puhtinimlikult ei taha tekitada halba olukorda. Te teeksite seadusest tulenevalt ettepaneku, aga on ette teada, et see valitsuses läbi ei lähe. Ma saan sellest põhimõtteliselt aru. Aga kindlasti peale teie ka peaprokurörile ebameeldival moel on nüüd juhtunud niimoodi, et te olete sattunud olukorda, kus teil on seadus täitmata ja üks teie haldusala olulisimaid asutusi jääb peagi juhita.

Kas te võiksite Riigikogu liikmetele natukene olukorda valgustada? Perekond Helme on rääkinud pikka aega sellest, et nad Lavly Perlingu kandidatuuri ei toeta, ja nad on teatud aja jooksul esinenud ka jutuga, et nad esitavad oma alternatiivsed kandidaadid. Hiljuti ütles üks nimetatud perekonna esindaja, et tema siiski neid ettepanekuid esitanud ei ole, vähemalt avalikult mitte. Kuna erinevalt teie omast on tema usaldusväärsus minu silmis kaheldav, siis ma küsin: kas nendel nõupidamistel, kus te olete peaprokuröri küsimust arutanud, on EKRE esindajad välja käinud kandidaadi, keda te ei ole aktsepteerinud? Või selliseid ettepanekuid tegelikult tehtud ei ole ehk siis on lihtsalt protsessi teadlikult venitatud? Ma loomulikult ei taha nimesid teada, vaid lihtsalt küsin, kas selliseid ettepanekuid on tehtud. Kas on püütud otsida kokkulepet või on teadlikult protsessi venitatud?

12:59 Esimees Henn Põlluaas

Aeg!

12:59 Jevgeni Ossinovski

Aitäh!

12:59 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh küsimuse eest! Alustan lõpust, sellele on hea lihtne vastata. Minule ei ole meie koalitsioonipartnerilt laekunud ühtegi ettepanekut konkreetse isiku kohta, kes oleks nende arvates sobilik kandidaat peaprokuröri kohale. Mis puudutab minu tegematajätmisi, siis ma võtan omaks, et tõepoolest, ma ei ole tänaseni esitanud Vabariigi Valitsusele ega Riigikogu õiguskomisjonile kooskõlastamiseks peaprokuröri kandidaati, kuigi seadus seda nõuab. Aga ma kindlasti ei kavatse jättagi seadust täitmata. Kindlasti ma seadust täidan ja see seadusjärgne protseduur saab mingil hetkel tehtud.

13:00 Esimees Henn Põlluaas

Jürgen Ligi, palun!

13:00 Jürgen Ligi

Aitäh selle viimase vastuse eest! Aga ma küsin üle, et me ei jääks protseduurijutu juurde kinni. Minu esimene küsimus oli ju samal teemal, mille kohta Jevgeni küsis. Kas te oleksite nõus esimeste sammudena võtma oma haldusala kaitseks tugevamini sõna kui siin saalis? Ja teiseks: kas te oleksite nõus selle kandidaadi õiguskomisjonile arutamiseks ära esitama? Need oleksid positiivsed sammud, mille mõjul erakond Helme jääks avalikkuse silmis üksi oma kinnismõttega, et peaprokuröriks sobib ükskõik kes, aga mitte teie kandidaat Perling. Nii nad ongi ju öelnud, et ükskõik kes, peaasi et mitte Lavly Perling. Mina arvan, et ükskõik kes on vale. Ma ei nimeta siin praegu enda kandidaati või enda favoriiti, kuigi see langeb teie omaga kokku. Öelge, kas te need sammud saaksite ära teha?

13:01 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh! Ma olen siimaani oma tegevuse suunanud pigem tulemuse saavutamisele kui lihtsalt rääkimisele. Minule ka ei sobi peaprokuröriks ükskõik kes. Ta peab oma isikuomadustelt, oma teadmistelt, oma kompetentsilt vastama päris mitmele kriteeriumile, mis kehtivad professionaalsete oskuste osas. Samamoodi peavad tal olema teatud isikuomadused, ta peab oma kolleegidele hea koostööpartner olema. Kindlasti peavad tal olema ka piisavad juhtimisalased kogemused, sest tegu on küllaltki suure organisatsiooniga, mis meie ühiskonnas täidab suurel määral n-ö õigusriigi valvuri kohustusi. See töö ei ole sugugi lihtne. Võib mõelda, et prokuratuuris ei ole inimesi, keda konkreetselt juhtida on vaja, kuigi palju. Aga nende ülesannete ulatus on kindlasti märksa laiem ja nende töö fookus on väga tähtis. Kokku on nn päris prokuröre veidi alla 200, aga lisaks on prokuröri abid ja mitmesugune teenindav personal.

13:03 Esimees Henn Pöllumaas

Aitäh! Andres Sutt, palun!

13:03 Andres Sutt

Aitäh! Hea minister! Ma tulen tagasi Riina Sikkuti küsimuse teema juurde, mis puudutas head õigusloome tava ja teist sammast. Märkisite õigesti, et teatud juhtudel võib sellest tavast kõrvale kalduda, näiteks kui on tegemist Euroopa Liidu õigusaktide ülevõtmisega või on muidu kiireloomuline asi. Teine sammas ei ole ei üht ega teist. See ei tulene Euroopa Liidu õigusest ja see ei ole kindlasti kiireloomuline. Ma saan aru, et see valitsus võtab otsuseid vastu konsensusega. Kui valitsus peaks selle eelnõu esitama, kas te olete valmis seda valitsusliikmena toetama, kuigi on selge, et pole järgitud head õiguloo tava? Või kui Vabariigi Valitsus avaldab selle eelnõu kohta oma seisukoha, kas te olete ka sel juhul, kui eelnõu on esitanud mõni fraktsioon, nõus seda toetama, teades, et see tegelikult ei järgi head õigusloome tava?

13:04 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh! Loomulikult tuleb väga selgelt lähtuda asjaoludest. Nagu ma enne välja tõin, on olemas erandid. Ja kiireloomulisus on üks, mis neid õigustab. Te küll väidate, et see ei ole kiireloomuline, samas on ju eesmärk, et seaduse alusel tegevus saaks alata ülejäätmise aasta alguses ehk 1. jaanuaril 2021. Tegemist on väga laia ühiskonnagruppi puudutava seaduseelnõuga. Ja kindla peale, ma juba prognoosin, pälvib selle eelnõu arutelu ka siin parlamendis küllaltki palju tähelepanu ja tekitab olulisi debatte. Tegemist on ju seaduseelnõuga, mis ei puuduta ainult konkreetseid inimesi, kes on teise sambaga liitunud, vaid laiemalt kogu ühiskonda. Väga selgelt on küsimuse all ka maksuõiguslikud sammud. Samamoodi puudutab seaduseelnõu ühte- või teistpidi pankasid ja pensionifonde. Selles mõttes on nii, et mida varem see seadus jõustub, seda parem on. Lõpuks peab saama selgeks, mis tegelikult on seaduse eesmärk ja mis selle tagajärjel toimub. See peab saama selgeks laiadele huvigruppidele. Võib öelda, et selles mõttes on tegemist ikkagi kiireloomulise seaduseelnõuga. Meil ei ole selleks aega rohkem kui aasta ja mõned kuud peale, kui tahame seda märgitud ajal rakendada. Aga kindlasti läbib seaduseelnõu ministeeriumidevahelise kooskõlastusringi. Ja kindlasti pole alust öelda, et see eelnõu on kuidagi pimeduses või salaja tehtud. Selle üle on ju peetud päris laialdasi debatte, on kaasatud erinevaid huvigruppe. Ka Eesti Pank avaldas alles hiljuti oma arvamuse, mida on erinevalt käsitletud: on see siis uurimus või arvamus. Aga väide, et eelnõu ei ole avalikkuse või huvigruppide tähelepanu saanud, et pole saadud oma tähelepanekuid avaldada – no see päris paika ei pea.

13:07 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

8. 13:07 Täitemenetluse riigistamine

13:07 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Toomas Kivimägi ja vastab justiitsminister Raivo Aeg. Palun!

13:07 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Väga lugupeetud justiitsminister! Pool aastat on möödunud ajast, kui te õiguskomisjoni istungil paljudele üllatuslikult – seda just teie maailmavaadet silmas pidades – asusite kaitsma täitemenetluse osalist riigistamist. Kui vaadata Justiitsministeeriumi kodulehte, siis selgub, et tegelikult Vabariigi Valitsus arutas seda teemat ja andis sellise lähteülesande juba 13. juulil 2017. Möödunud on rohkem kui kaks aastat ja kuhu me oleme siis tänaseks päevaks jõudnud? 8. augustil peetud valitsuskabineti istungil otsustati moodustada poliitiline töörühm – see on päris huvitav termin, mitte poliitika-, vaid poliitiline töörühm. Me oleme palju rääkinud õigusloomepoliitika põhialustest, sellest dokumendist ma sellist mõistet ei leidnud. Aga Justiitsministeeriumi kodulehel on see termin täiesti olemas.

Üle kahe aasta on kohtutäiturid olnud teadmatutes ja tegelikult ka nii varjatud kui otsese kriitika all. Riik on ju põhjendanud reformi vajadust sellega, et täiturid ei ole olemasoleva süsteemiga rahul. Vaadates nii pikka hoovõttu, tundub mulle tegelikult, et vahest see pole jõukohane ülesanne, või pigem ma arvan, et see ei ole mõistlik. Viimases väites tuginen ma muu hulgas teie enda seisukohale sellelt samalt õiguskomisjoni istungilt. Te ütlesite seal: "Üleminek vabatahtlike kohtutäiturite süsteemile oli õige. Erasektor on rohkem motiveeritud kui riigiametnikud võlgade sissenõudmisest." Ütleja, kordan veel, justiitsminister Raivo Aeg, kuupäev 6. mai 2019, õiguskomisjoni istung. Miks te murrate oma sõna? Miks on vaja rohkem riiki täitemenetlusse, valdkonda, kus tegelikult tööd on jäänud oluliselt vähemaks? Te ju hakkate looma paralleelsüsteemi! Kui täitemenetluses on puudusi, siis selle vigade paranduse tegemine ei ole mitte kellegi teise kui riigi enda kohustus.

13:09 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh küsimuse eest! Eks siin on lähtutud sellest, et tasa sõuad, kaugele jõuad. Tõepoolest, selle probleemiga on pikalt tegeletud. Ma mäletan väga selgelt selle probleemi tõstatamist eelmise Riigikogu koosseisu ajal, kui ma ise olin õiguskomisjoni liige ja mitmed korrad sai Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koja esindajatega kohtunud ja asja arutatud. Vahepeal sai ju kohtutäituritele lisavolitusi, lisatööriistu juurde antud. Nad said ligipääsu võlgnike pangakontodele, et nad saaksid neid analüüsida, et poleks võimalik pahatahtlikult tulust varjata. Täiturid saavad varasemaid sissetulekuid võrrelda sissetulekutega, mis on laekunud kontole siis, kui täitemenetlus on alanud. Nii et riik on andnud ka täitemenetluse tagamiseks tööriistu juurde.

Mis puudutab seda, et mingisugune tööloik on täitemenetluse muudatuste või reformi käigus plaanis anda Maksu- ja Tolliametile, siis see mõte on endiselt jõus. Seesama poliitiline töörühm, millele te viitasite, on jõudnud konsensuslikule otsusele. Selles ei ole midagi rohkem poliitilist, kui et selles rühmas on kolme koalitsioonipartneri esindajad. Me istusime laua taga ja leppisime lõplikult kokku, milliste sammudega ja milliste põhimõtetega edasi minna.

Põhimõte ongi see, et avalik-õiguslike nõuete esmane sissenõudmine tuleb anda üle Maksu- ja Tolliametile. Avalik-õiguslike nõuete raha laekub põhimõtteliselt kolmest kohast: need on PPA nõuded ehk siis valdavalt liiklustrahvid, teiseks, liikluskindlustuse fondi nõuded ja väga suures ulatuses ka Tallinnas munitsipaalpolitsei ehk mupo määratud trahvid, mille sissenõudmine antakse ka üle täitemenetlusse, kui neid õigel ajal vabatahtlikult pole ära makstud.

Eesmärk on see, et Maksu- ja Tolliametis lähevad nõuded piltlikult öeldes n-ö masintäitmisse. Avalik-õiguslikud nõuded esitatakse maksuametile. Kui nõuet ei ole õigel ajal ehk vabatahtliku tasumise tähtajal rahuldatud, siis maksuamet saadab teatud ajal samasuguses vormis kirjalikud meeldetuletused, nagu näiteks maamaksu õigeks tähtajaks mittelaekumise korral. Kui konkreetne võlgnik ka sellele ei

reageeri, siis jõuab asi selleni, et arestitakse pangakonto. Kui pangakontolt midagi võtta ei ole ja tuleb asuda võlgniku füüsilist vara üles kirjutama ja realiseerima, siis asi liigub kohtutäiturite kätte. Kogu protsess toimub täpselt samasuguste põhimõtete alusel ja samasuguses rütmis, nagu see toimub täna. Üks loogika on reformil veel. Eesmärk on viia kõikide riigi nõuete haldamine Maksu- ja Tolliametisse, et oleks selge ülevaade, millised nõuded riigil üldse üleval on.

13:13 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Toomas Kivimägi, täpsustav küsimus.

13:13 Toomas Kivimägi

Tasa sõuad, kaugele jõuad. Väga ilus põhimõte, ainult minu jaoks on täiesti arusaamatu, miks see ei kehtinud eelmise küsimuse puhul. Jutt on ju palju põhimõttelisemast muudatusest kui teise samba lammutamisest. Minu arust peaks selle arutamiseks võtma märksa rohkem aega kui kõnealuse eelnõu puhul. Ja ikkagi on küsimus, et üks põhiargument, miks seda täitemenetluse reformi tehakse, on see, et täituritel on tööd oluliselt vähemaks jäänud. No minu loogika seda kinni ei võta, kuidas me suurendame täiturite töökoormust, kui me võtame neilt veel osa tööd ära. Ma saan aru argumentidest, miks riik n-ö võtab neilt kohustusi ära, aga kui me võtame neil tööd veelgi vähemaks, siis me tegelikult suurendame nende probleemi. Ja ei maksa pead liiva alla peita: tegelikult on riigi nõuete sissenõudmine mõnevõrra tulusam, need on selgelt lihtsamini kättesaadavad. Siin on nagu Suure Peetri ja Väikse Peetri sündroom: riik võtab lihtsamad ja tulusamad asjad enda kätte, vähem tulusad ja keerukamad jätab kohtutäituritele. Minu arvates see ei ole õiglane.

Ma ei ole ka kuskil näinud analüüsi, milline on selle reformi fiskaalne mõju. Ma olen näinud, kui palju loodetakse täiendavalt saada raha riigieelarvesse. On räägitud suurusjärgust 600 000 eurot. Samas on jäetud tähelepanuta, kui suured on selle süsteemi juurutamise, IT-süsteemide väljatöötamise kulud. Sellest ei taha keegi rääkida. Ja on jäetud tähelepanuta, kui palju selle reformi mõjul laekub riigile vähem tulu praegustest täitemenetluse süsteemidest. Praegu toob täitesüsteem riigieelarvesse kolm ja pool miljonit eurot. Ilmselgelt laekub reformi mõjul riigile seda raha oluliselt vähem. Minu arvates on tegu topeltstandarditega. Veel kord: riik võtab lihtsad asjad enda kätte ja keerukad jätab täituritele.

13:15 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh! Analüüs, mis täitemenetluse reformi kohta on tellitud, näitab kindla peale just vastupidist. Riigikassasse laekub rohkem raha kui praeguse süsteemi korral. Riigi eesmärk on, et fiskaalne mõju oleks null. Esmalt tuleb loomulikult teha investeeringuid, aga kogu edasise täitemenetluse, mis Maksu- ja Tolliametis läbi viiakse, tegelikult maksab kinni ikkagi võlgnik. Samas on täitemenetluse läbiviimist kompenseeriv tasu, mida riik võtab võlgniku käest, oluliselt väiksem kui praegu täitevametniku tasu. Riigil ei ole vaja selle pealt kasumit teenida, ta lihtsalt soovib, et tehtud kulud saaks kaetud. Hinnanguliselt võib see tasu olla kümneid kordi väiksem, kui täitevametnik võlgniku käest võtab. Täiturite bürood jagunevad laias laastus kolmeks. On väga edukad, kes ütlevad, et võtke pealegi riigi nõuded meilt ära. Me ei teeni nendega mitte midagi, see on meil ainult lisakoormus. Need on bürood, kes on suutnud luua väga head suhted oma klientidega ja töötavad väga hästi. Nende poole pöördutakse, sest teatakse, et nende töö on efektiivne, täitemenetlus tuleb. On keskmised bürood, kes ütlevad, et las need nõuded olla, neile midagi tänu nende tuleb. Ja kolmandaks on sääraseid vähem edukad bürood, kes on jäänud ellu ainult tänu riigi nõuetele ja virelevad. Nemad saavadki vaid avalik-õiguslikke nõudeid. Teatud mõttes toimub virelemine, niisugune elu ja surma piiril olemine, mis on viinud selleni, et sääraistes büroodes on hakanud toimuma väga tõsised seaduserikkumised. Arestitakse rohkem vara, kui seadus on lubanud. Justiitsministeerium teostab järelevalvet büroode tegevuse üle ja 2018. aastal oli sellesisuliste pöördumiste arv 400. Tänavu oli oktoobri alguseks juba 300 pöördumist, kus juhiti Justiitsministeeriumi tähelepanu sellele, et täitevametniku tööga ei olda rahul. Ühel või teisel moel oli täitevametnik läinud vastuollu oma kliendiga või ületanud oma volitusi. See ongi üks väga oluline põhjus. Me soovime minimeerida täitevametnike toime pandud rikkumiste arvu ja suurendada rahulolu kogu selle süsteemi tööga. Eesmärk on peatada selle süsteemi maine edasine kahjustumine.

13:17 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Annely Akkermann, palun!

13:17 Annely Akkermann

Suur tänu, härra juhataja! Austatud minister, on suur rõõm siin teid näha! Ma tahtsin küsida infotunni punktis 5, aga ei pääsenud löögile. Sestap küsin nüüd veidi teistsuguse küsimuse. Nimelt, ma palun teie arvamust kiusamise kohta Pärnus. Pärnus toimus kultuuriklubis Tempel LGBT festivali raames filmiõhtu. Klubi ukse taha kogunes paarkümmend EKRE toetajat, kes tulid avaldama oma meelsust selle filmifestivali vastu. Festivalil osalejate ja meeleavaldajate vahel läks sõnasõjaks, meeleavaldajad põrnitsesid üritusele minejaid. Ma tsiteerin nüüd Pärnu Postimeest: "Kiusamine on valitsuserakonnas ette võetud laiemalt, see ei ole Pärnumaa ringkonna soolo. Siin toimunust on osa võtnud Aarne Mäe, EKRE fraktsiooni nõunik riigikogus, ja Daniel Mereäär, partei Saaremaa ringkonna esimees. Helle Kullerkupp, keda võib pidada siinsete kiusuepisoodide eestvedajaks, kuulub partei juhatusse." Kas selline tegevus läheb teie arvates põhiseadusega vastuollu kui ühe ühiskonna vähemusgrupi diskrimineerimine ning on seetõttu karistatav?

13:19 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh küsimuse eest! Minu meelest põhiseadus ei luba diskrimineerimist ei usu, rassi, keele ega ka seksuaalse sättumuse tõttu. Samas, teistpidi tagab põhiseadus väljendusvabaduse. Konkreetsel juhul üks pool väga selgelt realiseeris oma põhiseaduslikku vabadust, soovides oma seksuaalsest sättumusest lähtuvalt arutada oma probleeme ja võimalusi, kuidas oma ühenduse raames koostööd parandada, kuidas nõustamist teha, kuidas oma probleemidele lahendusi leida. Ja teiselt poolt teine grupp, kes ei jaga neid väärtushinnanguid, kasutas talle põhiseadusega antud vabadust oma arvamust väljendada. Mina sellest artiklist – ma juhtusin seda ka sellest ajalehest lugema – ei saanud aru, et seal tekkis vägivaldne füüsiline konflikt. See päädis ikkagi sellega, et mõlemad pooled avaldasid oma arvamust, nii et tegu võis olla vaid sõnasõja elemendiga. See ei kasvanud üle vägivallaks, mis oleks olnud selgelt avaliku korra rikkumine. Võib-olla informatsioon, mis ma sain konkreetsest leheartiklist, ei ole piisav. Vahest seal toimus veel midagi. Aga ma ei ole sellesse intsidenti spetsiaalselt süvenenud ega mingeid lisamaterjale välja nõutanud.

13:21 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

9. 13:21 Tartu 2024

13:21 Esimees Henn Põlluaas

Läheme edasi järgmise küsimuse juurde. Küsija on Urmas Kruuse, vastaja kultuuriminister Tõnis Lukas.

13:21 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Sissejuhatavalt teen remargi teie kolleegi väljendile, et tasa sõuad, kaugele jõuad. Mina siin Jüri Jaansoniga selja taga istudes ilmselt talle seda soovitusi ei oleks saanud anda. Ta ei oleks selle peale kuhugi jõudnud. Aga võib-olla ministeeriumis on asjad vastupidi. Austatud kultuuriminister, ma tahan küsida Tartu 2024 [ütleb "kaksikümmend kaksikümmend neli"] kultuuripealinna kohta. Lõuna-eestlase ja hingelt tartlasena on mul siiralt hea meel, et lõpuks see tiitel sinna Lõuna-Eestisse läks. Minu arust tugevdab kogu sellega seotud meeskonda ka kokkulepe teiste omavalitsustega, kes kõik on valmis ettevõtmisse panustama. Loomulikult see kultuur ja need oskused, mis Lõuna-Eestis olemas on, on väärt laiemat vaatajaskonda. Selle pärast me väga ei muretse, et meil ei ole midagi pakkuda.

Küll teeb natukene murelikuks eelarve pool. Nendes avalikes andmetes, mis minul kasutada on, on see eelarve umbes 23 miljonit – see hõlmab riigi ja kohalike omavalitsuste, kaasa arvatud Tartu linna panust, näpuotsaga on ka raha Euroopast. Kui ma vaatan praegu riigieelarve menetlust ja võrdlen seda omavalitsuste finantsdistsipliiniga, siis jääb mulje, et riigi finantsdistsipliin on selgelt lõdvem kui kohalike omavalitsuste oma. Olen mures, kas riik oma lubadust seda ettevõtmist toetada on ikka võimeline täitma. Väga paljud lubadused, mis selles eelarves ei kajastu, on jäänud täitmata just selle tõttu, et

eelarve on nii viletsas seisus. Ma pean silmas eelarve miinust ja rahavoogusid laiemalt. See on see murekoht. Ma võin öelda, et omavalitsused ilmselt suudavad lubatud panuse anda, aga kas riigil on need võimalused ikka olemas? Kas te ministrina saate seda kinnitada?

13:23 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Aitäh, lugupeetud küsija, väga hea küsimuse eest! Ma küsimusest selle täies ulatuses vist ei saanud aru. Ma ei ole informeeritud, mida te pidasite silmas programmi "Tartu 20/24 all". Mina tean programmi "Tartu 2024". See on kultuuripealinna programm, mis puudutab seda, et Tartu on sellel konkreettsel aastal, 2024. aastal Euroopa kultuuripealinn. Aga teil on õigus. Ettevalmistused juba käivad ja on kokku lepitud, et riik rahastab seda programmi kuni 10 miljoni euro ulatuses. Praegu on riigieelarve strateegias niimoodi planeeritud, et see summa tuleb kenasti täis. Alustame järgmisel aastal poole miljoniga ja siis konkreetset edasi: mida rohkem sündmuse poole, seda rohkem raha eraldatakse. See on eelarve strateegias nii ette nähtud. Praegu käivad detailsed arutelud, kuidas see raha üle kantakse. Tartu linn teeb selleks eraldi sihtasutust ja juriidiliselt on vajalikud mudelid ka kõik olemas. Kui riik sai 2011. aastal rahastatud Tallinna kui Euroopa kultuuripealinna programmi, siis saab ta seda teha ka Tartu puhul.

13:24 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Urmas Kruuse, täpsustav küsimus, palun!

13:24 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt minister! Võib-olla mu keeleline väljend "kakskümmend kakskümmend neli" ei tähenda tõesti üheselt 2024. aastat, aga muret võiks tekitada ka keeleline väljend "kuni 10 miljonit eurot". Võib-olla me seda diskussiooni jätkame kulisside taga.

Aga mu järgmine küsimus on seotud sellega, et kui me vaatame kultuuripealinna programmi, siis me näeme, et see koosneb erinevatest tegevustest, ent otseselt seal väga selliseid investeeeringuvorme ei ole. Mõnes mõttes on see tavapärane, aga ma tean, et eri piirkonnad pingutavad selle nimel, et teatud investeeeringuid ikkagi teha ja saada. Üks asi, mis mulle on silma jäänud, on minu arvates naljakas ja häbiväärne juhtum ERM-i endise näitusemajaga. See seis on nüüd juba õige mitu aastat püsinud, mitu valitsust ei ole suutnud otsust vastu võtta. Tartu linn on minu teada avaldanud soovi võtta see hoone kasutusse seltsingute majana. Ka praegune valitsus ei ole andnud ühtegi signaali, mis sellest majast saab.

Ma küsin seda selle tõttu, et me teame eri aegadest positiivseid kogemusi, kus riik on omavalitsustele mingeid hooneid üle andnud ja neis on alustatud väga mõistlikke tegevusi, mis on tervele kogukonnale või piirkonnale kasu toonud. Ma isiklikult väga toetan seda, et see maja saaks hinge ja elu sisse. Öelge palun teie kultuuriministrina, kas te olete valitsusele või valitsuskabinetis teinud ettepaneku see probleem lahendada ja anda see maja kohaliku omavalitsuse kasutusse. See küll ei ole otseselt vist teie haldusalas, Jaak Aab vist vastutab nende teemade eest, aga ma küsin ikkagi, kas te olete seda arutanud. Ja kui te ei ole arutanud, siis millal te plaanite seda teha?

13:26 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Aitäh! Austatud küsija, nii kergelt te ei pääse. Te jätsite praegu õhku ühe lahtise otsa: ma nagu oleks öelnud – ja ma ütlesingi –, et kuni 10 miljonit eurot on riiklik toetus. See on kokku lepitud nii sellepärast, et nüüd tuleb Tartul esitada konkreetne tegevuskava ja sellega seotud taotlus programmi rahastada, ja pärast seda tehakse leping ja maksegraafik. Kui Tartul on tegevusi vähem kui 10 miljoni eest, siis riik ei maksa rohkem kui Tartu. Konkreetsetes kulugruppides on kokku lepitud pariteetsel alustel: kui programm läheb kokku maksma üle 20 miljoni, siis riik maksab 10 miljonit. See on lubadus ja seda kindlasti ka peetakse. Tehniliselt on see töö ka käimas, nii et ma ei näe tegelikult probleemi.

Mis puudutab seda, kas seni riigi valduses olnud hooneid on antud omavalitsusele otse üle või mitte, siis väga palju sõltub sellest, kes on olnud reaalne omanik. Praegusel juhul on see Riigi Kinnisvara AS, kes seaduse järgi peab kõike müüma, ja sellest tulenevalt on ka seda müüki vist paaril korral isegi algatatud. Praegune valitsus ei ole selle teemaga tõesti tegelenud ja sellist ülesannet ei ole ka minu jaoks püstitatud.

13:28 Esimees Henn Põlluaas

Jürgen Ligi, palun!

13:28 Jürgen Ligi

Aitäh! Öelge, kas te kultuuriministrina nõustute parteikaaslase Aegi väitega, et Pärnus teoks saanud vähemuse ahistamine, mille tagajärjel nood olid sunnitud oma üritusest loobuma, oli demokraatia avaldus. Tegu oli sanktsioneerimata miitinguga – sanktsioneeritud miiting võiks ju olla väljendusvabaduse üks vorme –, millega sunniti üht vähemust oma üritust lõpetama. Kas probleem oleks ka teie arvates olnud ainult juhul, kui see oleks kasvanud füüsiliseks ahistamiseks? Kujutame seda ette praeguse küsimuse kontekstis: kujutame ette, et tekib samasugune situatsioon, et üks vähemus tahab üritust "Tartu – kultuuripealinn 2024" korraldada, teine vähemus ründab neid ja üritus jääb ära. Mis te arvate kultuuriministrina parteikaaslase seisukohast?

13:29 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Aitäh väga hea küsimuse eest! Minu teada justiitsminister ei öelnud, et see oli eriline demokraatia väljendus, mis seal toimus. Minu teada ei ole ka laekunud konkreetseid kaebusi selle ainulaadse ja ühekordse tegevuse kohta. Ja selliseid ütlemisi kuuleb ju nii siit lossist välja läinuna kui ka Stenbocki maja ees tihti, et keegi arvab, et sa oled valel teel, ja tahab sulle seda kõva häälega selgitada. Nii et see on üldisem käitumiskultuuri probleem. Ma olen nõus, et käitumiskultuuri seisukohalt võis seal tegu olla inimeste solvamisega. Ma ise seal juures ei olnud ja artiklit ka hoolega ei lugenud. Mina käituks kindlasti kultuursemalt. Nii et käitumiskultuuri aspektist lähtudes ei olnud see kõige parem.

13:30 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

10. 13:30 Koostöö

13:30 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena Jüri Jaanson, palun! Vastab kultuuriminister Tõnis Lukas.

13:30 Jüri Jaanson

Aitäh, austatud istungi juhataja! Remargi korras ütlesin kõigepealt Signe Riisalo küsimusele vastamise peale, et puudega inimestele liikumisvõimaluste loomine nõuab ikka süvendatud tähelepanu ka ministrilt.

Aga ma ise tahan rääkida natuke teisest asjast. Teadupärast tuleb elanikkond ikkagi terviseriskide maandamiseks tervikuna füüsiliselt liikuma saada ja selleks on Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukavas kirjas ka eesmärk, et aastaks 2020 liigub meil 50% inimestest. Hea küll, mõõdikuid on erinevaid, mõõdetakse nii- ja naapidi, aga vähemalt mingisugune sihtmärk on maha pandud. On selge, et see nõuab ministeeriumidevahelist, kui mitte ministeeriumideülest koostööd. Inimeste liikuma saamine on üldiselt teie ministeeriumi valitsemisalas, samas selline oluline valdkond nagu noorte liikumine on Haridus- ja Teadusministeeriumi all. Tulumaksusoodustus spordiklubide teenuste kasutamise puhul on Rahandusministeeriumi all, infrastruktuuri arendus majandusministeeriumi all jne. Teile on juurde tulnud ka puudega inimeste liikumise arendus. Nüüd ma palungi teil veidi kirjeldada seda ministeeriumidevahelist või -ülest koostööd. Ja kas teil on teada, kui suur protsent järgmise aasta eelarvest läheb rahva liikumisharrastuse edendamiseks?

13:33 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Aitäh, lugupeetud küsija, väga hea küsimuse eest! Mina seda metoodikat, mille alusel seda protsenti määratakse, täpselt ei tea. Need programmid on enne mind koostatud. Aga ma jagan teie muret laste ja noorte vähese liikumise pärast. Aktiivselt liikujaid on 24%. Aga millal siis veel aktiivselt liikuda – lapse- ja nooreas võiks aktiivselt liikujaid olla 100%. Nii et see 24% on väga muret tekitav. Te ütlesite, et kogu elanikkonna puhul on eesmärgiks seatud 50%. Jällegi, see protsent võiks olla suurem. Tegevused käivad ministeeriumide vahel ja meie ülesanne on vaadata, et need ei kukuks ministeeriumi eri toolide vahele niimoodi ära, et keegi otseselt ei vastuta. Selle tõttu on nendel programmidel ka

vastutajad olemas. Näiteks võib tunduda, et "Liikuma kutsuv kool" on Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala programm, aga on hoopis Sotsiaalministeeriumi programm, kuna on kaetud Norra rahaga. Kultuuriministeeriumil on oma osa nendes tegevustes. Ma ei räägi mitte tippspordist ja spordikoolide toetusest, vaid sellest, kuidas inimesed ise käivitaksid, teeksid midagi, ilma et peaksid olema konkreetselt mõne ringi nimekirjas. See harjumus tuleb koolipõlvest. Sotsiaalministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, haridusministeeriumi, Siseministeeriumi ja Eesti Ujumisliidu koostöös on teatavasti käivitatud ujumise algõpetuse programm, mis on küllaltki laiaulatuslik. Maksusoodustused, mille üle ka siin saalis väga palju arutleti ja mida pidevalt edasi lükati, on nüüd jõustunud. Nii et asutused saavad rahulikult oma töötajatel ka avalikus sektoris katta osa tervisliku tegevuse, sporditegemise kuludest. See on valdavalt positiivne samm. Vastutavad Kultuuriministeerium ja Sotsiaalministeerium. Huvitegevuse ja hariduse toetamise meetmed on Kultuuriministeeriumi ja Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas. Nii et jah, ministeeriumidevahelist ühistegevust on palju.

13:35 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Jüri Jaanson, täpsustav küsimus, palun!

13:35 Jüri Jaanson

See konkreetne mõõdik, mis teie valitsusala arengukavas kirjas on, on aasta 2020 kohta. Kaugem strateegiline eesmärk on ikkagi saada inimesed liikuma Põhjamaade tasemel. Kui me vaatame Põhjamaade tippsporti, siis ka tippsport on ju seal tõusuteel. Tiitlivõistlustel võidetakse kuldmedaleid – olümpiamängudel, maailmameistrivõistlustel – see arv kasvab. Meil paraku mitte. Aga tippsport on eeskuju loova tegevusena liikumisharrastuse olulisi inspireerijaid. Seetõttu ma küsin, kuidas järgmise aasta eelarvega ja edaspidigi on kavas toetada tippsporti. Nimelt antakse järgmise aasta eelarves Team Estoniale juurde kaks miljonit eurot. Kas see summa edaspidi kasvab? Ma loodan, et kasvab. Küsin teie käest, kas see kasvab, kas te näete riigieelarves selleks võimalusi. Küsimus on eelkõige selles, et nii tippspordi kui liikumisharrastuste edendamiseks on meil puudus kvalifitseeritud treeneritest. Ja väga suur puudus on tugiteenustest, mille järele on lausa karjuv vajadus.

13:37 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Aitäh, austatud küsija! Kõigepealt sellest, kuidas me saame mõõdikule vastavalt edukad olla ja kuidas kogu ühiskond liikuma panna. Siin on meil kõigil oma sõna öelda. Me saame palju ära teha oma väikestes gruppides, oma kollektiivis, perekonnas, koolis – igal pool. Ma olen täiesti kindel, et mõlemad minu tänased kaaslased siin laua taga teevad ühe trenni õhtul ära. Ma ise kindlasti ringutan rongis, kui Tartu poole sõidan, võib-olla hiljem isegi käin jooksmas. Ja ma olen Riigikogu liikmete rõõmsat suminat ka selle maja jõusaalis kogenud.

Aga nüüd tippspordi juurde ja tõsisemas toonis. Jah, see on eeskujuks, noortele eriti, see on stiimuliks. Inimene peab mõtlema, kuidas ennast vormis hoida. Üldiselt on tippsportlased ka väga intelligentsed ja eluks hästi valmistunud inimesed. Aga te nimetasite olümpialiikumist. Valitsus toetab täiel määral, nii nagu Eesti Olümpiakomitee on pakkunud, Eesti koondise programmi rahastamist järgmisel aastal 3 miljoni ulatuses. Täpselt 3 miljonit on selleks eraldatud ja järgmistel aastatel selle programmi täitmine läheb edasi. Me toetame ka Rally Estoniat, et see saaks rahvusvahelises rallikalendris väga nähtava koha. Lisaks sellele on järgmise aasta eelarves ette nähtud ka polüfunktsionaalsete spordihallide rajamine maakonnakeskustesse. Kavatsame piloteerides alustada mõnest maakonnast, eesmärk on aga kõigis maakondades riigi toel talviseks tegevuseks hallid püstitada. Nii et spordiinvesteeringute, spordi rahastamise, sh tippspordi rahastamise osas on see valitsus oma sammud teinud ja teeb neid järgmistel aastatel kindlasti ka edasi.

11. 13:40 Lähisuhtevägivalla ohvrite toetamine

13:40 Esimees Henn Põlluaas

Mikrofon oli väljas. Tundus, et keegi ei olnud rohkem selle küsimuse arutamisest huvitatud, ja lõpetame eelmise küsimuse käsitlemise. Jõuamegi järgmise juurde. Küsija on Liina Kersna, vastab justiitsminister Raivo Aeg. Palun!

13:40 Liina Kersna

Aitäh, hea juhataja! Austatud minister! Möödunud aastal kiideti heaks tsiviilkohtumenetluse muudatus, mille tegemisel rõhutati vajadust laste eestkoste ja suhtlusõiguse määramisel arvestada lapsevanema vägivaldsusega lapse või teise vanema suhtes. Üle Eesti eri piirkondades naiste tugikeskuste, ohvriabi töötajate ja ka prokuröridega kohtudes olen ma aru saanud, et see praktika ei ole kohtusaalidesse eriti jõudnud. Liiga tihti räägitakse sellest, et kohtusaalis toimub endiselt ohvri taasohvristamine. Nagu me teame, vägivaldsejad on reeglina väga head manipulaatorid. Tihtipeale on nii, et kui kohtust on otsus saadud, siis vägivald muutub veelgi suuremaks. Minu küsimus on: kas see mure on jõudnud ka Justiitsministeeriumisse? Ja kui on jõudnud, siis kas teil on ka mõned mõtted või plaanid, kuidas lähisuhtevägivalla ohvrite õigusi paremini kaitsta?

13:41 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh küsimuse eest! Tegemist on ääretult emotsionaalse ja valusa teemaga, mis puudutab eriti just laste kaitsmist ühe vägivaldse perekonnaliikme eest. See teema on ka hästi komplitseeritud. Tõepoolest, nende otsuste tegijatel ja teistel kõrvalseisjatel on ääretult raske pereprobleemidesse, peresuhetesse sisse näha. Nad peavad hakkama seda probleemi mingist hetkest alates lahkama ja otsuseid vastu võtma. Ma peangi silmas just nimelt seda, et te viitasite kohtu töökorraldusele ja kohtunike otsustele, nende pädevusele teatud otsuste langetamisel.

Sellest on palju räägitud ja ka erinevates võrgustikes on väga palju arutatud, kuidas asjaomased riigi süsteemid saaksid üheskoos töötada. Ma pean silmas justitssüsteemi ja sotsiaalsüsteemi. Ja teiselt poolt on tähtis, kuidas toena saavad kaasa aidata vabatahtlikud ühendused, ütleme, rahvaalgatusel tegutsevad ühendused, kes proovivad omalt poolt tuge anda. Ja päris palju on tehtud. Ma lugesin ühte artiklit, vandeadvokaat Tambet Laasik on selle kirjutanud. Ühest küljest on ta väga õigesti nende probleemidele osutanud. Aga teisest küljest ma arvan, et see on natukene tendentslik ega ole päris aus nende tegevuste suhtes, mida ikkagi riik on ette võtnud just nimelt nende probleemide lahendamiseks, et lapsi vägivaldsest keskkonnast välja tuua ja tagada neile parem tulevik.

Mis puudutab kohtute tegevust, siis sellekohaseid osutusi on Justiitsministeeriumi jõudnud. Me oleme seda ka kohtutega arutanud ja kohtuid on väga selgelt probleemist teavitatud. On alustatud kohtunike sellekohast koolitamist. Me liigume selle poole, et pereasjades ja eeskätt lapsi puudutavates asjades on kohtutes tagatud spetsialiseerumine. Ja ülikoolides on spetsialistide n-ö ettevalmistusperioodis programmidesse võetud pere- ja lähisuhtevägivallaga seonduvaid ning laste õiguste kaitsega seonduvaid teemasid.

13:44 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Liina Kersna, täpsustav küsimus palun!

13:44 Liina Kersna

Suur tänu! Ja suur tänu ka vastuse eest! Seda on rõõm kuulda, et kohtunikud soovivad kasutada võimalust ennast sel teemal veidikene harida. Me oleme näinud, et prokuratuuris on süsteemsed koolitused prokuröridele, kes selle valdkonnaga tegelevad, ja see on tõesti prokuratuuris teadlikkust kasvatanud. Ma arvan, et taasohvristamist väga enam ei ole meie õigussüsteemis.

Aga minu teine küsimus puudutab lapsi, kes on kasvanud vägivaldses keskkonnas, kes on vägivalda pealt näinud. Juriidilises mõttes on need lapsed üksnes tunnistajad, ametlikult nad ei ole kannatajad, kuigi me teame, et on tehtud väga palju teadusuuringuid, mis tõestavad, et see, kui laps näeb kõrvalt vägivalda, mõjutab teda veel rohkem kui võib-olla ise füüsiliselt vägivalla kogemine. Minu küsimus on: kas te nõustute sellega, et lapsed, kes on kasvanud vägivalla keskel, võiksid olla ka ametlikult ohvri staatuses?

13:45 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh! Kui laps on saanud ise kannatada, siis ta loomulikult ongi ohvri staatuses, siin ei ole üldse mingit küsimust. Teine pool on nüüd see, kas ta on moraalne kannatanu, kas ta on kuidagi hingeliselt saanud kannatada. Seni meil tõepoolest ei ole siin selles osas väga pikka ja head kohtupraktikat. Siin tekib küll samasugune teatud süüteokoosseis kui psüühilise vägivalla ohvri puhul. Tegemist on ju psüühilise vägivalla ohvriga. Kui lapsel on tekkinud teatud haiguslik seisund, ta on jõudnud depressiivsesse seisundisse ja pärast ekspertiisi on pandud selline diagnoos, siis on kriminaalmenetluslikus mõttes süüteokoosseis olemas. Aga eks me ju saame aru, et lapse suhtes sellist ekspertiisi läbi viia, sellist diagnoosi panna on suhteliselt komplitseeritud. Me peame jälgima, et me säärase pikaaegse uurimise, ekspertiisi läbiviimise ja diagnoosi panemisega lapsele liiga ei tee. Nagu te ise ka õigesti osutasite, taasohvrustamise moment võib siin väga kergelt tekkida. Sest kõige selle käigus esitatakse ju lapsele jälle neidsamu küsimusi, ta peab nendesse situatsioonidesse uuesti sisse minema, ta peab tegelikult ennast hingeliselt teatud mõttes lõhki kiskuma.

Needsamad uuringud on ju väga selgelt näidanud, et laps tegelikult kiindub mõlemasse vanemasse, vaatamata sellele, et teine on tema või ema või isa vastu vägivaldne. Vahet pole, laps ikkagi kiindub mõlemasse vanemasse ja väga raske on tema käest saada asjakohaseid ja eakohaseid ütlusi. See on probleem. Aga eks tuleb püüda koolituste toel ja kohtupraktika edenedes nende probleemide lahendamise tegeleda. Kindlasti see ei saa olla nii, et täna otsustame, homme on tulemused. See on väga pikaajaline ja vaevanõudev protsess.

13:47 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Jürgen Ligi, palun!

13:47 Jürgen Ligi

Aitäh! Ma pöördun tagasi seadusandliku vägivalla juurde. Te vastuses Andres Sutile väitsite, et teise samba lammutamist on arutatud juba küllalt. Palun öelge, millistele tavadele – teemaks oli siis hea seadusloome tava – selle otsuse tegemine teie arvates vastab? Seal ei ole eelnõu väljatöötamiskavatsust, seal ei ole enne otsust tehtud mingit mõjuanalüüsi, ei ole olnud mingit kooskõlastusringi valitsuse tasemel. Ekspertide kriitika selle pihta on sama üksmeelne kui näiteks kliimamuutuste valdkonnas toimuv. Alati leidub keegi, kes väidab muud, aga põhimõtteliselt on hinnang üksmeelselt hävitav. Eesti Pank on teinud üheselt kriitilise mõjuanalüüsi, Rahandusministeerium tegi seda juba varem, enne valimisi. Hinnang on üheselt hävitav. Aga seadus tahetakse kehtestada 2021. aasta algusest, kuigi Riigikogu pole seda eelnõu veel saanud. Palun öelge, mida saaks veel teha, et ka teie ütleksite justiitsministrina, et see ei vasta hea seadusloome tavale! Mida saaks veel teha, et ka teie oleksite kriitiline?

13:49 Justiitsminister Raivo Aeg

Aitäh, hea küsija! Tegelikult ju seaduseelnõu tõesti ei ole. Me ei saagi siin rääkida, et me peaksime seda juba kuskil kooskõlastusringil nägema või konkreetse eelnõu üle arutama. Jutt on sellest, kas ühiskonnas on olnud mingisugust võimalust või kandepinda sellel teemal arutada. Ma osutasin sellele, et tegelikult ühiskondlik debatt on olnud ju päris aktiivne, nagu te ise ka oma küsimuses välja tõite. Küll on seda arutanud Eesti Pank, küll Rahandusministeerium, küll erinevad huvigrupid. Ja kindlasti tuleb märkida seda, et see debatt on olnud kahetine. On ka väga palju olnud teistsuguseid arvamusi, mida on avaldanud autoriteetsed pangandus- ja üldse rahandusteadmistega inimesed. Nad ütlevad, et see idee ei ole sugugi halb, see väärib edasiminekut ja rakendamist. Nii et küllap see debatt läheb edasi. Kui see seaduseelnõu välja tuleb, siis me jõuame kooskõlastusringile ja edasi algab nii valitsuses kui parlamendis debatt. Eks ta läbib tavapärase seaduseelnõu menetluse.

13:50 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh!

12. 13:50 Traditsioonide hoidmine

13:50 Esimees Henn Põlluaas

Kella vaadates võib öelda, et kui me kiiresti teeme, siis jõuab Urve Tiidus vähemalt ühe küsimuse esitada kultuuriminister Tõnis Lukasele. Palun!

13:50 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Muusikatundide mõjust kooliõpilaste akadeemilisele edenemisele on viimastel aastakümnetel maailmas ilmunud arvukalt kõrgtasemel teadusuurimusi. Erinevad uurimismeetodid on andnud tulemuseks, et laulutundidel ja pilliõppel on väga positiivne efekt, muu hulgas keelte õppimisele, kõneoskusele, mälule, tähelepanule, emotsioonidele, suhtlemisvõimele, mõnedel andmetel isegi matemaatilisele võimekusele. Laulurahvana saame selle teadmise üle ainult rõõmustada. Mille üle rõõmustada ei saa, on muusikaõpetajate, eriti koorijuhtide järelkasv. Ma meenutan siin vaid ühte arvamuseavaldust. Eesti Koorijuhtide Liidu hinnangul ei pruugi pärast paari üldlaulupidu ehk 2034. aasta laulupeoks enam jätkuda dirigente, kes lauljaid peole viiksid. Heli Jürgensoni sõnul annavad arvud, mis meile laulupeo registrist vastu vaatavad, põhjust hirmu tunda. Aasta 2034 tundub kauge tulevik olevat ja küllap ollakse harjunud, et ju keegi tubli ja vastutustundlik mees või naine kohalike kooride ettevalmistuse ikka oma õlule võtab. See on alati nii olnud ja mis siis, et tasu on sümboolne, küll omavalitsus tuleb appi. Aga praktiline probleem on ju see, et selleks ametiks peab pikalt õppima ja kõigepealt selle paljude võimaluste seast oma professionaalse karjääri edendamiseks välja valima. Öelge, minister Lukas, mida teie valdkonna poliitilise juhina konkreetselt ette võtate meie vaimustava kultuuritraditsiooni jätkusuutlikkuse tagamiseks, teades samas, et ka reaalinete õpetajaid on peagi märksa vähem, kui on nõudlus.

13:52 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Lugupeetud küsija, aitäh kena küsimuse eest! See sissejuhatus oli tõesti väga õige ja kena ka. Muusika roll koolihariduses on suur ja muusikakoolide võrk on esiteks vundament meie kultuurile ja muusikaliste traditsioonide kestmisele. Teiseks on see ka rahva tervise seisukohalt väga oluline. Kui sa kuni vanemaealiseks saamiseni hoiad oma sõrmed pilli mängides tööl, siis see aitab ka vanemas eas ära hoida vaimukurnatuse ja muud hädad. Nii et me peame tõesti vaatama, et meie muusikatradsioonid, ei laulu- ega pillimängutraditsioonid ei hävineks.

Konkreetselt kavandab Kultuuriministeerium kogu riigis käivitada laulu- ja tantsujuhtide, samuti orkestrijuhtide palga toetamise süsteemi. Juba järgmisel aastal on selleks mingi hulk raha ette nähtud. Seda süsteemi me arutame koos kooriühingu inimeste ja rahvatantsujuhtidega. Tõenäoliselt saab see olema analoogiline treenerite riikliku palgatoetuse süsteemiga. Osa inimeste ametipalgast tuleb riigilt, aga loomulikult see ei tähenda, et kogu sissetulek tuleb riigilt. Nii kollektiivide liikmed oma liikmemaksudega kui ka omavalitsus või mõni teine tööandja peavad ka panustama.

Aga me peame, jah, esiteks olema kindlad, et igas regioonis jätkuks soovijate ette häid koori- ja tantsujuhte, et see oleks amet, kus oleks kindel sissetulek. Siis tulevad seda õppima ka noored. Praegu on tõesti probleem, et asjaomastes õppeasutustes – Otsa koolis, Elleri koolis ja ka Muusika- ja Teatriakadeemias koorijuhtimise erialal – on suhteliselt vähe noori. Kui need noored löövad ülikooliukse selja taga kinni ja astuvad ellu, siis nad teavad, et see on küll väga vajalik ja auväärne eriala, aga neil ei ole ametikohta. Kui küsitakse, kust te palka saate, siis nad täpselt ei teagi. Aga see peab olema amet nagu iga teine, siis suudame hoida ka järjepidevust. Ma usun, et arvestades seda, kui tõsiselt eesti rahvas suhtub oma laulupeotraditsiooni, toetatakse ka sellist palgatoetuse juurutamise ideed.

13:55 Esimees Henn Põlluaas

Tegelikult meil saab küll aeg otsa ...

13. 13:55 Kultuuriehitised

13:55 Esimees Henn Põlluaas

Küsib Signe Kivi, vastab kultuuriminister Tõnis Lukas.

13:55 Signe Kivi

Aitäh, koosoleku juhataja! Austatud minister! 2023. aastaks on eeldatavalt kasutatud kultuurkapitali poolt kultuuriehitistele – nimetagem siin Kumu, ERM, viimati nüüd Muusika- ja Teatriakadeemia – eraldatud vahendid ja alanud on arutelud uute võimalike objektide üle. Nagu tões kultuurkapitali juht Kertu Saks: "Teemad on olnud õhus, aga ikkagi sõltub kõik sellest, kes on otsuse tegemise ajal valitsuses ja millistest poliitikutest koosneb kultuurikomisjon." Kultuurikomisjoni liikmena küsingi: milline on ministri nägemus ajakavast ja kelle kokkupanud soovide nimekiri jõuab Riigikogusse otsustamiseks?

13:56 Kultuuriminister Tõnis Lukas

Aitäh, lugupeetud küsija, hea küsimuse eest! Sellel küsimusel oli niisugune natukene laiem foon ka. Ma usun, et me arvame ühtemoodi, et kõik poliitilised jõud, kes on Riigikogus esindatud, peaksid saama ettepanekuid esitada. Kultuurkapitali poolt investeeringuteks suunatava hasartmängumaksu jaotamine on tegelikult Riigikogu kätes. Konkreetselt mis aastal kui suures mahus finantseeritakse, seda saab otsustada ka kultuurkapitali nõukogu, aga Riigikogu teeb põhiotsuse. Näiteks 1996. aastal otsustati käsile võtta kolm suurt märgilist objekti: Kumu, Eesti Rahva Muuseum ja Muusika- ja Teatriakadeemia. Need on nüüd tehtud. Mina arvan, et kultuurikomisjon võiks käivitada nüüd arutelu, kust võtavad kõik osa, ja kindlasti valitsus arutab seda ka ja ütleb oma seisukoha juba sellel sügisel võimalikult kiiresti. 2023. aastal võib hakata juba nendest vahenditest investeeringuid tegema, kava peaks valmis olema palju varem. Projekteerida ju tuleb ka. Aga ma arvan, et arutada võiks niisuguseid märgilisi objekte. Riik ju jätkab ka oma eelarvest investeeringute tegemist. Näiteks otsustas valitsus Rahvusarhiivi rahvusraamatukogu hoonesse viia ja ehitada Eesti Rahvusringhäälingu telemaja. Need investeeringud jätkuvad. Aga Riigikogu võiks panna mitte 30–40 ideed ritta, vaid mõelda ikkagi märgilistele objektidele. Kultuurkapitali rahastu võimaldab teha midagi suurt.

13:58 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh, meie aeg on otsakorral. Infotund on lõppenud. Suur tänu!